

For trygge jobber og varig velferd

**Høyres alternative
statsbudsjett 2010**

Med forbehold om endringer frem til 20.11.2009

1. Høyres alternative budsjett	3
1.1 Viktige veivalg i den økonomiske politikken	3
1.2 Høyres viktigste prioriteringer	5
1.3 Handlingsregelen må følges	7
2. En annen retning for Norge.....	10
2.1 Et inkluderende arbeidsmarked	13
2.2 Nye løsninger i velferds-Norge	16
2.3 Styrket mangfold for mer og bedre velferd	17
2.4 Velferd for dem som trenger det mest – kamp mot fattigdom	20
2.5 Løft for frivillig engasjement	21
2.6 Høyre satser på distrikts-Norge.....	21
3. Satsninger på hvert fagområde	23
3.1 Helse og omsorg – Mangfold i helse- og omsorgssektoren	23
3.2 Utdanning og forskning – Kunnskapsmilliard for investeringer i fremtiden	26
3.3 Transport og kommunikasjon – Vi bygger Norge raskere	29
3.4 Arbeid og sosial – Muligheter for alle i et inkluderende arbeidsmarked	32
3.5 Justis – Et tryggere samfunn	35
3.6 Energi og miljø – En fremtidsrettet energipolitikk for et bærekraftig miljø.....	37
3.7 Familie og kultur – Valgfrihet for familiene og en moderne kulturpolitikk	41
3.8 Kommunal og forvaltning (inkl. innvandring og integrering)	44
3.9 Forsvar – Et moderne og troverdig forsvar	47
3.10 Utenriks og bistand – Medansvar, innflytelse og realisme	49
3.11 Nordområdesatsning.....	51
3.12 Næring – Trygge bedrifter og arbeidsplasser	52
3.13 Skatt og avgifter	56
4. Inndekningsforslag.....	62
4.1 Reduserte utgifter	62
4.2 Skatte- og avgiftsveksling	68
4.3 Andre forslag.....	68

1. Høyres alternative budsjett

1.1 Viktige veivalg i den økonomiske politikken

Det ser ut til at Norge kan komme seg bedre gjennom finanskrisen enn de fleste andre land. Arbeidsledigheten stiger mindre enn anslaget fra våren 2009 og det er ventet ny vekst i økonomien i 2010. Deler av den konkurranseutsatte industrien vil imidlertid bli rammet av en sterk nedgang i markedene internasjonalt i kombinasjon med en svekkelse av konkurransekraften. Det betyr at mange jobber i industrien og ved verftene vil være utsatt i 2010 og 2011.

I 2010 legger Regjeringen opp til å bruke nesten 45 milliarder oljekroner mer enn handlingsregelen tilsier uten at det skapes rom for viktige investeringer i kunnskap og infrastruktur. De siste fire årene har det vært en rekordsterk vekst i de offentlige utgiftene, uten at det har vært en tilsvarende bedring i kvaliteten på velferdstjenestene.

Høyre mener den økonomiske politikken må legges om. Det er behov for å ta skritt for å få utgiftsveksten under kontroll og å skape rom for investeringer i kunnskap, infrastruktur og bedre rammebetingelser for jobbskapere, små og store bedrifter.

Befolkningens krav til velferdstilbudene vil øke. Høyre mener at vi nå må stille krav om å få mer igjen for velferdskronene. I tillegg må det åpnes for flere private tilbud. Et større mangfold vil utløse kreativitet og bidra til bedre kvalitet på det samlede tilbudet.

Veksten i sykefravær og uføretrygding spiser opp en stadig større del av det økonomiske handlingsrommet. Finanskrisen har forsterket utfordringene for den norske velferdsmodellen. Samfunnet er langt mer avhengig av inntektene fra olje- og gassutvinning enn tidligere. Bruken av de ikke-fornybare ressursene tærer på fellesformuen, uten at midlene omsettes i varige verdier for samfunnet.

Høyre støttet krisetiltakene i 2009, men mente at de var ubalanserte ved at de i all hovedsak knyttet seg til offentlige bevilgninger og i liten grad til skattereduksjoner for bedriftene. Utgiftsøkningene har vist seg vanskelig å reversere.

I perioden 2010 til 2013 blir utfordringene langt større og det er spesielt eksportnæringene som vil slite. Det norske lønnsnivået for industriarbeidere ligger nesten 50 prosent over våre handelspartnere. En eventuell kronestyrking i året som kommer vil forsterke utfordringene for produksjonsbedrifter. Konkurransevnen er svekket hvert år under de rødgrønne. Samtidig har bedriftene og jobbskapere fått et økt skattetrykk. Det er særlig det private eierskapet som nå beskattes høyere.

Høyre mener vi står overfor viktige veivalg i den økonomiske politikken. Vi kan ikke fortsette å bevilge oss bedre velferd uten at den finansieres gjennom økt verdiskaping eller ved at man får mer velferd ut av eksisterende ressurser. Regjeringens politikk er ikke bærekraftig og vil

skape behov for store skatteskjerpelser i fremtiden eller kraftige kutt i offentlig finansiert velferd.

Vår generasjon har gjennom petroleumsinntektene fått en eventyrlig mulighet. Solidaritet mellom generasjonen tilsier at vi bruker denne muligheten til å skape varige verdier. Konservativ økonomisk politikk innebærer å sikre fremtidige generasjoner de samme muligheter som det vi har fått.

Videre er det pengebruken over statsbudsjettet som på sikt bestemmer omfanget på konkurranseutsatt sektor. For høy utgiftsvekst gir press i økonomien og forsterker kostnadsutfordringene som medfører raske omstillinger. Hvis vi ser bort fra kriseåret 2009, har Høyre benyttet noe mindre oljepenger hvert eneste år enn det Stoltenberg II-regjeringen har foreslått.

Det er begrenset hvilke endringer det er mulig å få på plass i løpet av noen hektiske uker hvor Stortinget jobber med budsjettet, og som lar seg gjennomføre fra det ene året til det andre. Høyre vil imidlertid peke ut en alternativ kurs, og tar med dette forslaget viktige skritt for å trygge jobber og skape varig velferd:

Høyres samlede finanspolitiske opplegg	
Reduserte offentlige utgifter:	9 075 mill kr
Inntektsøkning, inkl. skatteveksling	3 639 mill kr
Skattereduksjoner, bokført	6 072 mill kr
Skattereduksjoner, påløpt	10 049 mill kr
Utgiftsprioriteringer	4 367 mill kr
Redusert oljepengebruk	2 275 mill kr

1.2 Høyres viktigste prioriteringer

Høyre legger frem et budsjett for ny vekst og trygge bedrifter, med et løft for utdanning og forskning og et krafttak på samferdsel. Norge har ikke råd til å vente med å ta viktige veivalg. Vi må investere i ny vekst, og ta de nødvendige grepene allerede nå. Det gjør Høyre. Bare det kan sikre trygge jobber og varig velferd.

Ny vekst og trygge jobber

Det er sterke bedrifter og trygge jobber som bærer velferdssamfunnet vårt. Vi er avhengig av at mer av jobbveksten kommer i privat sektor. Høyre styrker bedriftenes konkurransevne ved å bremse bruken av oljepenger, og senke skattene. Det skal bli lettere å gi folk en jobb å gå til. For å sikre at det er en kort vei inn i arbeidsmarkedet må det lønne seg å jobbe.

Satsninger på trygge jobber og bedrifter

Lavere oljepengebruk enn Regjeringen	2,3 mrd kr
Redusert formuesskatt for bedrifter og boligeiere	2,5 mrd kr
Fjerne arveavgiften 1. Januar 2010	340 mill kr
Øke innskapspunkt i trinn 1 toppskatt fra 456-475 000 kr; nesten 100 000 færre vil betale toppskatt	1088 mill kr
Øke minstefradraget med 3500 kr for lønnsinntekt	1630 mill kr
Direkte skattefradrag på 6000 kr i inntekt for alle mellom 62-67 år i jobb	300 mill kr
Beholde 30 pst. startavskrivingsatts for investeringer i maskiner og utstyr mv. i saldogruppe D	320 mill kr
Halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger fra 1.7	45 mill kr
Sparestimulerende tiltak (gjennom BSU og IPS), se kap 3.13	95 mill kr
Tiltak for å lette overgang fra trygd til arbeid, se kap. 2.1	
Andre tiltak for små og store bedrifter, se kap. 3.12	

Investeringer for fremtiden

Verdiene vi skal leve av i fremtiden må skapes. Derfor må vi gjøre investeringer som legger grunnlag for ny vekst og et innovativt næringsliv. Ved å investere tungt i kunnskap og samferdsel skaper vi grobunn for verdiskaping og fremtidsrettede arbeidsplasser. Det vi har i hodene våre er landets viktigste ressurs, derfor satser vi på utdanning og forskning. Å investere i miljøteknologi letter overgangen til et mer bærekraftig samfunn.

Satsninger på kunnskap, samferdsel og miljø

Utdanningsmilliard – samlet én mrd økt satsning på forskning og utdanning	
Kraftig løft for etterutdanning av lærere	400 mill kr
Opprette fond for vitenskaplig utstyr	10 mrd kr
Økt basisbevilgning til universiteter og høyskoler	250 mill kr
Økte bevilgninger til Forskningsrådet	205 mill kr
Frie midler til Forskningsrådet	50 mill kr
Stipendiater	55 mill kr
Brukerstyrte Innovasjonsarenaer	50 mill kr

Energiforskning, PETROMAKS	50 mill kr
Fond for miljøvennlig teknologi	5 mrd kr
Økt satsing på miljøteknologi (næring), via Innovasjon Norge	115 mill kr
Styrking av SkatteFUNN (påløpt virkning)	377 mill kr
Øke beløp, og reversere rødgrønne svekkelser	0 mill kr
Tilskudd ulønnet forskning	14 mill kr
Grønne skattelettelser	407,6 mill kr
Veimilliard, økte veiinvesteringer	1 000 mill kr
Infrastrukturfond for vedlikehold av vei og jernbane	50 mrd kr

Nyskaping og nytenkning sikrer varig velferd

Velferdssaten står overfor store utfordring. Vi trenger nyskaping og nytenkning i offentlig sektor for å sikre varig velferd. Nye løsninger, mindre byråkrati og en mer moderne stat er nødvendig for å skape trygghet for velferdssamfunnet vårt. Den eksplosive veksten i trygdeutgifter må bremses, og vi må skape et mer inkluderende arbeidsliv.

Satsninger på varig velferd og en moderne offentlig sektor

Nye målrettede tiltak for å bekjempe fattigdom	445 mill kr
Styrket satsning på politiet og justissektoren	140,5 mill kr
Kjøp av helsetjenester fra private aktører, vil gi minst 25 000 flere behandling (<i>Omprioritert fra ramme</i>)	515,7 mill kr
Satsning på samhandling og desentralisering i helsevesenet (<i>Omprioritert fra ramme</i>)	300 mill kr
Bedre finansierungsgrad i private barnehager	114 mill kr
Samlede satsninger for å løfte frivilligheten, se kap. 2.5	136 mill kr
Forslag for en bedre og mer mangfoldig offentlig sektor, se kap. 2.3	
Tiltak for et tryggere og mer inkluderende arbeidsmarked, se kap. 2.1	

1.3 Handlingsregelen må følges

Advarsler om Hollandsk syke

Sentralbanksjef Gjedrem advarte regjeringen ved rentemøte i oktober 2009 om faren for såkalt Hollandsk syke for Norge. Det følger av sterk vekst i offentlige utgifter ved for rask bruk av inntekter fra en ikke-fornybar naturressurs som olje og gass. Da blir kostnadsnivået for høyt til at andre private næringer klarer seg. Det er en advarsel Høyre vil ta på alvor og som vi gjennom de siste årene har kommet med tiltak for å hindre. Våre tiltak har vært rettet mot å styrke private aktører og bedrifter, gjennom bla. lavere skatt, mer satsing på kunnskap og FoU samt bedre veier. Videre har vi redusert byråkrati og innført kraftigere tiltak for å hindre veksten i utbetalinger til sykepenges og uføretrygd.

”Hollandsk syke er et økonomisk fenomen hvor et lands eksport av en naturressurs fører til avindustrialisering, fordi eksporten blir motsvart av en like høy importetterspørsel. I det gitte scenario vil verdien av et lands valuta øke i verdi, slik at landets produserte varer blir mindre konkurransedyktige. Importen vil stige, og eksporten minke og produktiviteten falle.” (Kilde: Finansdepartementet)

Paradokset er at skjermet sektor vil oppleve relativt gode tider i 2010. Usikkerheten er derimot stor for konkurranseutsatte virksomheter. Det er følgende momenter som gjør deres hverdag vanskelig:

- Fortsatt svake markeder ute
- Økende rentedifferanse mot utlandet fra 1,5 til 2 prosent
- Sterkere krone enn dagens historisk sterke (p.g.a. dollaren spesielt)
- Forsterket nedgang i 2010 p.g.a. lange kontrakter og utløp av valutasikring
- Høyt kostnadsnivå med ca 50 prosent høyere industrilønn (i felles valuta) enn våre handelspartnere
- Offentlig investeringer og forbruk kan fortrenge private investeringer (crowding out)
- Reversering av startavskrivninger for industrien og mangel på skatteletter til bedriftene

Det er heldigvis noen argumenter som taler mot Hollandsk syke i Norge. Det at vi har en regel for langsiktig innfasing av oljepengene er det viktigste. Den har gitt internasjonal anerkjennelse frem til i dag.

Handlingsregelen er fleksibel. Det betyr at vi kan bruke mer enn 4-pst grensen i perioder med svak økonomi, og at det bør brukes mindre i høykonjunktur. Troverdigheten til handlingsregelen står på spill etter 2010 budsjettforslaget som var i overkant ekspansivt. De offentlige utgiftene vil ifølge Nasjonalbudsjettet utgjøre nesten 57 prosent av fastlandsøkonomien i 2010.

Hvorfor Handlingsregel?

- *Trygghet for pensjon:* Det er viktig at alle pensjonister, både i dag og i fremtiden, kan føle trygghet for at pensjonen står på konto hver måned. Mens andre land har valgt å spare til pensjon gjennom private pensjonsfond, sparer Norge gjennom Statens Pensjonsfond – Utland. Pensjonsforpliktelsene er fortsatt større enn pensjonsfondet. Det er derfor viktig å fortsette oppbyggingen av fondet.
- *Generasjonsperspektivet:* Oljeinntektene er en formue som må forvaltes til beste for flere generasjoner. Det er riktig å spare deler av oljeformuen, slik neste generasjon kan beholde velferdsnivået som vi har i dag. Videre er det ikke solidarisk med kommende generasjoner å påføre de en økende skatteregning for en eller to generasjoners overforbruk.
- *Langsiktig innfasing:* Det er viktig å fase inn oljepengene på en forsvarlig måte som hindrer sterk svekkelse i konkurranseevnen. Vi må sikre at vi kan opprettholde bredden av norsk næringsliv og hindre unødige raske omstillinger med de kostnader som følger for ansatte og samfunnet.
- *Øke vekstevnen i økonomien:* Det lå i intensjonen i handlingsregelen at bruken av de ekstra oljepengene skulle benyttes til å øke vekstevnen i norsk økonomi. Det var spesifisert at satsing på utdanning og forskning, infrastruktur og vekstfremmende skatte- og avgiftslettelse burde prioriteres. Regjeringen har dessverre ikke klart å følge opp den forrige Høyre/-sentrumsregjering gode innsats her.

Høyre vil i sitt 2010-budsjett redusere oljepengebruken med 2,3 mrd kroner i forhold til regjeringen. Det er viktig å signalisere at vi må raskere tilbake til handlingsregelen og at den offentlige veksten i utgifter må reduseres igjen etter kriseåret 2009. Høyre flytter om lag 5 mrd fra offentlig utgifter til skattereduksjoner. Videre satser vi over 2 mrd kroner mer på kunnskap og samferdsel.

De viktigste forslagene er likevel de som gir effekt ut over budsjettåret 2010. Vi fremmer i dette budsjettet mange forslag som vi mener vil stanse veksten i sykefravær og uføretrygd. Samlet er Høyres profil mer i tråd med intensjonen for bruken av oljepenger. Det er ett viktig verdivalg å investere mer for fremtiden og hindre veksten i ”utenforskapet”.

Høyres omprioriteringer på budsjettet for 2010 og forslagene for å begrense veksten i sykefravær og uføretrygd, er uttrykk for Høyres ønske om å vaksinere Norge mot oljeavhengighet og Hollandsk syke.

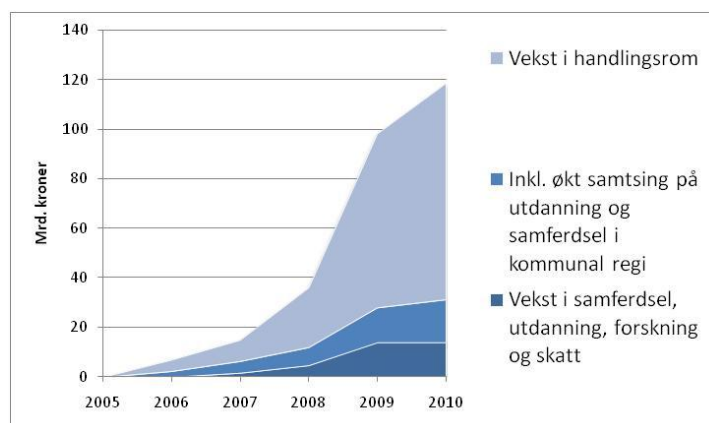
Investeringer for en trygg fremtid

Da handlingsregelen ble vedtatt i 2001, la både regjering og storting klare føringer på hvordan oljepengene skulle brukes. Den gang var det enighet om at oljepengene skulle brukes til fremtidsrettede investeringer, og ikke gå direkte inn i det store driftsbudsjettet.

Den daværende Stoltenberg-regjeringen skrev i St.meld. nr. 29 for 2000–2001:
«Regjeringen legger derfor vesentlig vekt på at handlingsrommet som økt bruk av oljeinntekter gir, skal brukes på en måte som også vil styrke vekstevnen til norsk økonomi.»

Lavere skatter og avgifter kan gi næringslivet bedre arbeidsvilkår, slik at konkurranseevnen styrkes. Tilsvarende vil tiltak for en bedret infrastruktur, samt tiltak for å bringe fram ny kunnskap gjennom forskning og utvikling, bidra til å styrke vekstevnen.»

En analyse utført av NHO viser at den borgerlige regjeringen fulgte opp dette i perioden 2001 til 2005. Samtidig viser analysen at Stoltenberg II-regjeringen har sviktet investeringer på de tre hovedområdene. Dette gjør oss mer sårbare i nedgangskonjunkturer og kan svekke velferden på sikt.

(Kilde: NHO)

Under Stoltenberg II-regjeringen har investeringer i kunnskap, infrastruktur og gode rammebetingelser blitt prioritert ned, og tilføres en stadig mindre andel av det økte handlingsrommet.

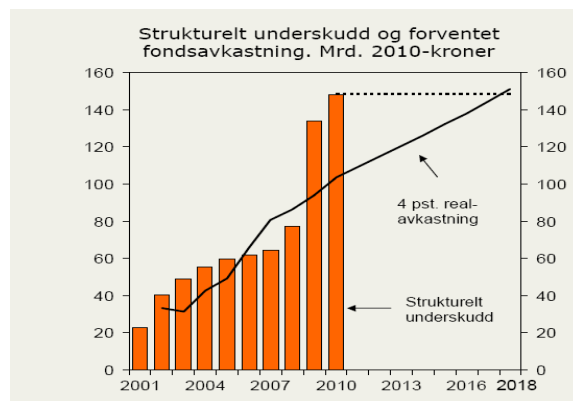
Høyre mener at det økte handlingsrommet som oljeinntektene gir det norske samfunnet, må prioriteres til investeringer i kunnskap og forskning, infrastruktur og konkurransefremmende tiltak for å styrke langsiktig vekstevne, som bedre skattebetingelser for verdiskaping i næringslivet.

Høyre vil holde fast ved denne prioriteringen, men mener at miljøinvesteringer som kan bidra til å skape en bærekraftig utvikling også må prioriteres innenfor det økte handlingsrommet.

Høyre mener at det bør etableres et særlig rapporteringssystem i de årlige budsjettokumentene for hvordan veksten i oljepengene disponeres.

2. En annen retning for Norge

I 2010 legger Regjeringen opp til å bruke nesten 45 milliarder oljekroner mer enn handlingsregelen tilsier. Ifølge Nasjonalbudsjettet vil målet om å komme tilbake til 4-prosentbanen først kunne nås i 2018. Det betyr i så fall at det ikke vil være rom for å øke oljepengebruken verken i denne eller i neste stortingsperiode.

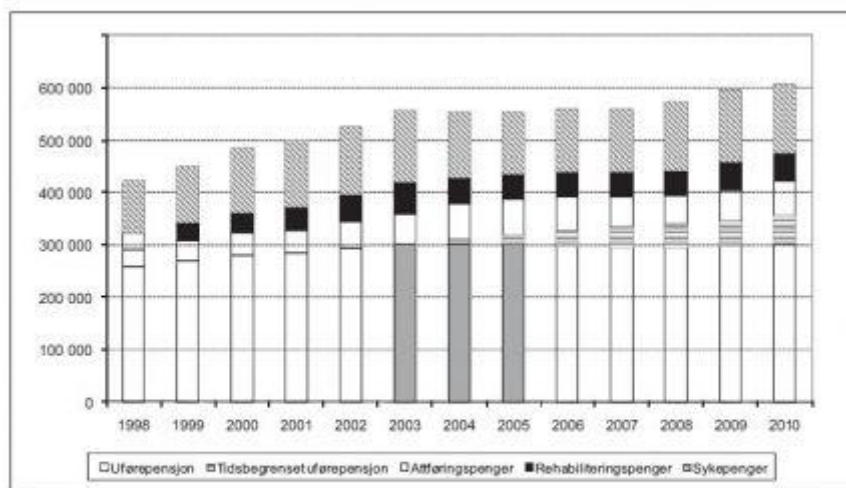

(Kilde: Finansdepartementet)

Sammen med en nedjustering av Oljefondet og nye befolkningsfremskrivninger bidrar økte offentlige utgifter i dag til å begrense handlingsrommet på fremtidige budsjetter, og å øke skatteregningen for morgendagens skattebetalere. Regningen dagens generasjoner skyver over på neste har bare det siste året blitt nesten dobbelt så stor. Om 40 til 50 år kan den årlige skatteregningen ifølge beregningene ha vokst til nesten 120 mrd. kr.

Vekst i folketrygden

En stadig større andel av befolkningen i yrkesaktiv alder er på kortere, lengre eller varig basis utenfor arbeidsmarkedet. Høyre mener det er en bekymringsfull utvikling. Arbeid gir trygghet og uavhengighet for den enkelte og verdiskaping og velferd for samfunnet. Det må derfor legges til rette for at flere kan delta i arbeidsmarkedet. Den sterke veksten i folketrygden knyttet til sykepenger og uføretrygd gjør at det blir mindre rom for andre viktige prioriteringer. Staten må i år punge ut med 3,3 milliarder kroner mer til sykepenger enn i fjor. Det er en vekst på ti prosent. Det er det legemeldte sykefraværet som øker, mens det har vært nedgang i egenmeldinger.

Figur 5.1 Antall mottakere av helserelaterte trygdeytelser ved utgangen av året (1998-2010)¹

¹ 2009 og 2010: Anslag
Kilde: Finansdepartementet

Vekst i offentlige utgifter

Utgiftene på statsbudsjettet har økt med 40 pst i perioden 2005 til 2010. Utgiftene vokser vesentlig mer enn inntektene. Den sterke utgiftsveksten er utfordrende fordi befolkningsutviklingen tilsier at utgiftene til pensjon, helse og omsorg vil øke ytterligere etter 2020. Budsjettpolitikken er derfor ikke bærekraftig.

	2005	2010	Vekst
Utgifter i alt	650 053	907 496	40 %
Statens egne driftsutgifter	91 767	138 553	51 %
Nybygg, anlegg	40 227	51 108	27 %
Overføringer	518 059	717 835	39 %

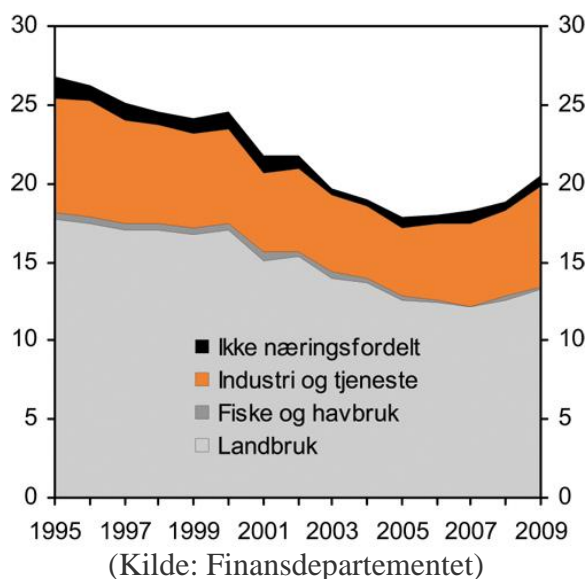
Beløp i antall mill kr.

Vekst i Næringsstøtten

I perioden 1995 til 2005 gikk de statlige næringsoverføringene ned. Etter regjeringsskifte har næringsoverføringene igjen begynt å stige. Høyre mener det er en uheldig utvikling.

Næringspolitikken bør i større grad baseres på generelt gode rammebetingelser fremfor direkte støtte.

Budsjettmessig næringsstøtte

Behov for reformer

Det er begrenset hvor store endringer som kan gjøres på ett års budsjett. Det er imidlertid behov for å iverksette tiltak og reformer som kan sikre en mer bærekraftig bruk av oljepengene. Utgiftsveksten må reduseres. Det er spesielt nødvendig med tiltak som kan få ned folketrygdens utgifter knyttet til sykefravær og uføretrygd. Videre må det iverksettes reformer som kan skape et mindre overadministrert Norge, og sikre at vi får mer igjen for velferdskronene. Alternativet til reformer som iverksettes nå, er kraftigere kutt, skatteøkninger eller mer dyptgripende reformer i fremtiden.

Høyre legger frem en rekke forslag, hvor noen får betydning allerede i 2010, mens andre tiltak først vil få effekt senere år. Felles for forslagene er at de skal bidra til å skape trygghet: Trygge jobber og varig velferd.

2.1 Et inkluderende arbeidsmarked

Høyre fremmer 37 tiltak for å skape et tryggere og mer inkluderende arbeidsmarked. Tiltakene skal bidra til å øke arbeidstilbudet og få flere fra trygd til arbeid.

Tiltak for å redusere sykefraværet

Det trygdefinansierte sykefraværet for arbeidstakere steg med 7 pst. i 2009 sammenliknet med 2008. Regjeringen antar at sykefraværet vil få en ytterligere vekst på 1 pst. i 2010. Høyre mener at det nå må iverksettes tiltak for å få ned sykefraværet. Det må stilles krav om aktivitet og bedre kontroll.

Norge har sjenerøse ordninger. Skal disse fortsatt ha legitimitet, må det iverksettes andre tiltak som kan bidra til å få ned sykefraværet. Vi legger til grunn at våre forslag vil snu den negative utviklingen i sykefraværet, og varsler at ytterligere tiltak må vurderes dersom fraværet fortsetter å stige.

1. Friskmeldingsdato inn i sykmeldingsblanketten. Legen og den sykmeldte skal fastsette en realistisk dato for friskmelding.
2. Gradert sykemelding skal være den regelmessige form for sykemelding. Bare i særlige tilfeller skal 100 prosent sykemelding anvendes.
3. Sykelønnsperioden skal aktiviseres.
 - a. Etter seks ukers sykefravær skal det være på plass en individuell plan for oppfølging.
 - b. Dersom en fremdeles er sykmeldt etter tre måneders sykefravær, er hovedregelen at den sykmeldte skal over på aktivt tiltak, i form av rehabilitering eller attføring.
4. Bruk av attføringsmidler i sykepengeperioden. Å delta i attføring eller rehabilitering under sykepengeperioden skal ikke ha innvirkning på sykelønnen.
5. Bedre behandlings- og oppfølgingsapparat. Høyre vil ha større bruk av uavhengige, rådgivende leger og legespesialister, styrking av rehabiliteringsinstitusjonene og økt liberalisering i ordninger med kjøp av helsetjenester. Vi øremerker 585 mill kr til å styrke rehabiliteringstilbudet, blant annet for pasienter med muskel/skjelettlidelser og pasienter med psykiske lidelser. Begge grupper er overrepresentert blant sykmeldte og uføretrygdede
6. Styrke den sykmeldtes oppfølging ved 6 måneders fravær. Dersom sykmelding skal utvides utover 6 måneder må sykmelding foretas av en spesialist eller en annen lege enn pasientens fastlege.
7. Legenes rolle må ansvarliggjøres. Sterkere bruk av sanksjoner overfor leger som bryter vilkårene for sykemelding. Legene bør informeres om alternativene til full sykmelding, - bl.a. muligheten for avventende sykmelding.
8. Styrke Arbeidstilsynet. Arbeidstilsynet (i samarbeid med Helsedirektoratet) skal føre kontroll med sykmeldingspraksis og oppfølging av IA-avtalen overfor NAV og partene i arbeidslivet.

9. Det skal lønne seg å drive forebyggende sykmeldingsarbeid for arbeidsgiverne. Høyre vil gjeninnføre skattefritak for arbeidsgiverbetalte behandlingsutgifter og behandlingsforsikringer, noe den rødgrønne regjeringen fjernet i 2006.

Fra trygd til arbeid – Ny sjanse

10. Skattekreditt ("tax-credit") for den som går fra trygd til jobb. Trygdede som går ut i jobb får beholde evt. tilleggssytelser i en overgangsperiode, med gradvis nedtrapping, for å sikre at det alltid lønner seg å være i jobb fremfor å være trygdet. Kombinert med lavere skatt på lave og middels inntekter vil incentivene for arbeid øke betydelig.
11. Flere trygdeleger og utvidet bruk av trygdelegene. Trygdeleger skal benyttes i hele trygdekjeden, også i arbeidet med å redusere sykefraværet.
12. Tiltak for trygdede og uføre. Lokale tiltak på arbeidsplassen, prosjektstøtte til tiltak på arbeidsplass for å unngå uføretrygding og langtids sykemelding.
13. 3000 flere tiltaksplasser for arbeidssøkende med nedsatt funksjonsevne (yrkeshemmede).
14. Arbeidstrening: stimulere til lavterskeltilbud som Grønn omsorg/Inn på tunet for psykisk syke og rusmisbrukere, Jobben etc.
15. "Snu i døra" – tiltak for å gi unge sosialhjelpsmottakere arbeidstrening
16. Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottagere.
17. Gjeninnføring av oppgavedifferensiering med lokal styring av arbeidsmarkedsmidlene, jf. forsøksprosjekt i Bydel Sagene i Oslo.
18. Styrke Nav ut av krisen, ved å la private bemanningsselskaper drive arbeidsformidling for arbeidsledige med lite bistandsbehov og attføringsbedrifter gjøre arbeidsevnevurdering av arbeidsledige med større bistandsbehov.
19. Tilskuddsordning for barnevernsbarn med tiltak i bedrift.
20. Mulighet for å gå ned til 20 pst. uføregrad for å kombinere arbeid med trygd.
21. Finansiere behandling av minst 25.000 flere pasienter i regi av private aktører.
22. Økt satsing på rehabilitering og opptreningsinstitusjoner.
23. Innføre skattefritak for fordelene av arbeidsgivers dekning av behandlingsforsikringer og sykdomsutgifter.
24. Avvikle ventelønnsordningen for nye tilfeller.
25. Programmet for økt basiskompetanse i arbeidslivet styrkes

Tiltak for å skaffe arbeidskraft og kompetanse

26. Styrke etterutdanningen av lærere med 400 mill kr.
27. Seniortiltak realfagslærere
28. Studielånsavskrivning lærerstudenter
29. Seniortiltak i Politiet
30. Styrke den bedriftsinterne opplæringen
31. Tilby gratis barnehagetilbud til personer under Introduksjonsordningen. Dette vil gjøre at flere innvandrere lettere kan komme i jobb.
32. Innføre et "fast track" system hvor bedrifter forhåndsgodkjennes og kan rekrutter utenlandske faglærte/spesialister og gi dem mulighet til å begynne å arbeide mens UDI behandler søknaden, og tilsvarende for forskere.
33. Halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger fra 1. juli.

Det skal lønne seg å jobbe

34. Øke minstefradraget med 3 500 kr – skatteutt på vanlige lønnsinntekter.
35. Innslagspunktet i toppskatten trinn 1 økes fra 456 000 til 475 000 kr.
36. 6 000 kr i skatteutt til eldre arbeidstakere mellom 62 og 67 som velger å arbeide fremfor gå av med AFP-pensjon.
37. Litt mindre gunstig å gå av med AFP som 62-åring ved at trygdeavgiften økes fra 3,0 pst. til 5,4 pst.

2.2 Nye løsninger i velferds-Norge

Tiltak for å redusere overadministrasjon

Høyre mener det er behov for reformer som kan gi oss et mindre overadministrert Norge. Målet for reformarbeidet må være å sikre innbyggerne et bedre tjenestetilbud og bedriftene mindre byråkrati å forholde seg til.

1. Gjennomføre en omfattende oppgave- og kommunereform som skaper bedre tjenester og større og mer robuste kommuner. For 2010 gjeninnføres ordningen hvor kommuner som slår seg sammen kan få støtte til bl.a. infrastruktur.
2. Legge ned fylkeskommunen fra 2012.
3. Redusere antallet fylkesmannsembeter og begrense Fylkesmannens mulighet til å overprøve kommunale vedtak til legalitetskontroll og klager på saksbehandlingen.
4. Stoppe veksten i statlig administrasjon. Nye oppgavene må i større grad løses ved at ressurser omprioriteres.
5. Gjennomføre en helhetlig gjennomgang av direktorater og tilsyn hvor målet skal være å redusere antallet, unngå dobbeltarbeid og sikre en mer effektiv drift.
6. Fristille flere statlige forvaltningsorgan og sikre markedseksposering. Det er dokumentert at de aller fleste foretakene som ble fristilt på 90 og begynnelsen av 2000-tallet nå produserer flere og bedre tjenester til en lavere kostnad. Høyre vil omdanne Jernbaneverket til to statlige aksjeselskap: Ett selskap etableres med ansvar for å administrere utvikling og drift av jernbanens eiendommer og infrastruktur. Eierskapet til stasjoner og kjøreveger overføres til dette selskapet. Et annet selskap etableres, og skal utføre utbygging og vedlikehold av infrastruktur for baner i konkurranseutsatt virksomhet.
7. Innføres nøytral momsordningen for staten, herunder helseforetakene. Dette vil stimulere til økt konkurranse om leveranse og dermed bidra til reduserte kostnader. Erfaringen fra svenske sykehus viser at bruken av eksterne leverandører har ført til besparinger på mellom 20 og 25 pst.
8. Modernisere statens bygge- og eiendomspolitik. Et reformforslag fremmet av Bondevik II-regjeringen høsten 2005 viste at dette kan frigjøre mellom 1 og 2 mrd kr på sikt. Reformen omfatter bl.a. utvidelse av husleieordningen med skille mellom bruker og forvalter slik at dette som hovedregel omfatter all statlig eiendom
9. Økt bruk av offentlig-privat samarbeid ved bygging av infrastruktur og andre større byggeprosjekter.
10. Sette tydelige mål for effektivisering. I følge Perspektivmeldingen viser nyere anvendt forskning på enkeltsektor som bl.a. vann og avløp, arbeidskontorene et potensial for effektivisering på mellom 10 og 26 pst, dersom alle tjenesteleverandører var like effektive som den beste på sitt område.
11. Forenkle regelverk for bedriftene ved bl.a. å redusere kravet til oppbevaringstid i bokføringsloven og oppheve revisjonsplikten for små aksjeselskaper. Norsk næringsliv har om lag 60 mrd kr i administrative kostnader knyttet til etterlevelse av informasjonskrav i offentlig regelverk. Høyre vil ha en handlingsplan med tiltak som gir en reduksjon i administrative utgifter på 25 pst.

Tiltak for å få bedre tjenester og mer ut av velferdskronene

I perioden 2005 til 2010 har det vært en sterk vekst i de offentlige utgiftene uten at tilbudet til befolkningen har blitt tilsvarende forbedret. Det er grundig dokumentert at Norge ligger høyt i bevilgningsnivå til skole, helse og andre områder uten at tilbudet er tilsvarende godt. Høyre vil derfor åpne for mer samarbeid med private for å utløse nytenkning i offentlig sektor og for å utnytte ressursene bedre. (Se kap. 2.3 for flere konkrete reformer)

2.3 Styrket mangfold for mer og bedre velferd

Høyre vil spre makt og ansvar. Et samfunn med en god balanse mellom staten, markedet og det sivile samfunn skaper et bedre grunnlag for utvikling, og sikrer viktige verdier som frihet og mangfold. Høyre vil fremme konkurranse i markedet og uavhengighet for institusjoner i det sivile samfunn, og bekjempe konsentrasjon av makt – både statlig og privat. Under den rødgrønne regjeringen går utviklingen i feil retning. Skritt for skritt øker den rødgrønne regjeringen statens makt og omfang, samtidig som det blir mindre rom for frivillige organisasjoner og private aktører.

Helse og barnevern

- Helsekøene og ventetidene for behandling øker fordi den rødgrønne regjeringen begrenser bruk av private tilbud i den offentlige helsetjenesten. Dette skaper en klassesdelt helsetjeneste der bare de som har god økonomi kan kjøpe seg ut av helsekøen. Høyre mener private aktører ikke bare er et supplement og korrektiv til den offentlige helsetjenesten, som bidrar til utvikling av kvalitet og nye løsninger. Høyre foreslår økt kjøp av private helsetjenester, for å sikre at pasientene får raskere helsehjelp og flere valgmuligheter.
- Høyre vil gjeninnføre skattefritak for fordelene av arbeidsgivers dekning av behandlingsforsikringer og sykdomsutgifter.
- Barnevernet svekkes fordi den rødgrønne regjeringen nedprioriterer private tilbud. Høyre mener private institusjoner og tiltak har mye å bidra med, og vil sikre disse aktører likebehandling med offentlig barnevern. Høyre er særlig opptatt av at forskningsmidler blir brukt på effektstudier av metoder og tilnærminger til ulike grupper av barnevernsbarn i private tiltak på linje med slike studier i det offentlige barnevern. Høyre vil arbeide for åpenhet om barnevernstiltakenes innhold og kvalitet. Høyre vil gi kommuner mulighet til å overta totalansvaret for barnevernsoppgaver som i dag ligger i det statlige barnevernet.

Samferdsel

- Regjeringens allergi mot private løsninger gjør at utbyggingen av nye veier går for sakte. Høyre vil igangsette 3-5 nye OPS-prosjekter årlig, noe regjeringen har satt bom for.
- For å sikre passasjerene et bedre tilbud og mer midler til jernbaneinvesteringer vil Høyre avvikle togmonopolet gjennom mer konkurranseutsetting.
- Høyre mener jernbaneverket bør omdannes til to aksjeselskap. Ett selskap skal ha ansvar for og administrere utvikling og drift av jernbanens infrastruktur. Og ett selskap vil utføre bygging og vedlikehold av infrastrukturen. Dette selskapet vil selvsagt måtte konkurrere med private aktører om oppdragene.

Eierskap i næringslivet

- Det statlige eierskapet i næringslivet øker. Den rødgrønne regjeringen har økt statens eierskap i Statoil og kjøpt seg inn i Aker Kværner. Skatten på privat kapital investert i norske arbeidsplasser har økt hvert eneste år under den rødgrønne regjeringen, samtidig opprettes et nytt statlig fond som skal investere i næringslivet. Høyre vil sikre en bedre balanse mellom offentlig og privat eierskap gjennom gradvis å redusere det statlige eierskapet, sikre konkurransen i markedet, bl.a. ved å styrke Konkurransetilsynet, og redusere den særnorske formueskatten som svekker det private eierskapet.
- Høyre vil fjerne arveavgiften for å lette generasjonsskifter i familiebedrifter.
- Høyre vil arbeide for å fjerne forskjellsbehandlingen mellom samvirkebedrifter og private aktører i matvareindustrien.

Pensjonsordninger

- Vilkårene for sparing til egen pensjon har blitt vesentlig dårligere under den rødgrønne regjeringen. I utgangspunktet ville regjeringen fjerne all premiering av privat pensjonssparing, noe som ville ha gjort Norge til eneste land i Europa uten skattestimulert privat pensjonssparing. Etter pensjonsforliket har regjeringen akseptert gjeninnføring av et nytt, men svært begrenset tilbud. Høyre vil åpne for brede skattestimulerte spareordninger – primært rettet mot pensjonssparing og boligsparing for ungdom. Vi øker skattebeløpet for IPS – privat pensjonssparing til 40 000 og fjerner taket, men beholder det årlige sparebeløpet i BSU. I dag kan man kun spare inntil 150.000 kr.

Frivillige organisasjoner

- De frivillige organisasjonene har blitt mer avhengige av støtte fra staten etter at mulighetene til å hente inntekter fra spill har blitt redusert. Høyre vil øke fradraget for gaver til frivillige organisasjoner til 15 000 kr, la ”herreløs arv” gå til frivillige organisasjoner og øke grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8 000 kr. Vi øker grensen for arbeidsgiveravgiftplikt til 50 000 per ansatt og 500 000 per organisasjon, og bedrer ordningen med momskompensasjon.

Kirkens eiendommer

- Gjennom det tverrpolitiske forliket som ble inngått om ny kirkeordning, løsnes båndene mellom staten og kirken. Spørsmålet om eierskapet til Opplysningsvesenets fond (kirkens eiendommer) er ikke en del av forliket. Likevel slår den rødgrønne regjeringen fast at Opplysningsvesenets fond ”tilhører staten”. Høyre vil sikre kirkens selvstendighet og mener at fondet tilhører kirken. Fondet er fra gammelt av kirkelig eiendom som har vært gitt til eller er ervervet av kirken.

Barnehager og skole

- Situasjonen for private barnehager er fremdeles langt unna reell likebehandling av kommunale og private barnehager samtidig. Ulik offentlig finansiering av offentlige og private barnehager svekker sammen med maksprisordningen de private barnehagens muligheter til like lønns- og arbeidsvilkår og utvikling av kvalitet i barnehagen. Høyre vil ha reell likebehandling av private og kommunale barnehager og øker offentlig tilskudd til private barnehager med 3 pst. fra 1. januar 2010.

- Det blir mindre mangfold i skole-Norge etter at den rødgrønne regjeringen har svekket mulighetene til å starte friskoler, og fjernet kapitaltilskuddet til skolene. Høyre vil åpne for et større mangfold i tilbudet, samtidig som det skal stilles klare krav til skolens kvalitet. Kapitaltilskuddet gjeninnføres med 20 mill kr.

Konkurransen

- Det blir mindre konkurranse mellom offentlige og private tjenesteleverandører fordi den rødgrønne regjeringen reverserte Sentrum/Høyre-regjeringens forslag om å innføre nøytral moms i staten. Høyre vil legge til rette for økt konkurranse mellom private og offentlige aktører gjennom like konkurransevilkår. Derfor foreslår vi igjen nøytral moms i statsforvaltningen samt en styrking av Konkurransetilsynet, Arbeidstilsynet og Kredittilsynet.
- Høyre vil la private bemanningsselskaper avlaste Nav i arbeidsformidlingen til arbeidsledige og å la attførings- og vekstbedrifter avlaste Nav i arbeidsevneavklaringen til yrkeshemmede

Skattereduksjoner gir bedre balanse mellom privat og offentlig sektor

- Den rødgrønne regjeringen øker stadig den offentlige utgiftsveksten og har påført bedriftene betydelige skatteskjerpelser. Fra 2009 til 2010 øker offentlige utgifter i sum til nesten 57 prosent av fastlands-BNP. Høyre vil ha en bedre balanse mellom offentlig og privat sektor ved å la folk beholde mer av egen inntekt og redusere skattebyrden for næringslivet slik at mer av jobbveksten kan skje i privat sektor.

2.4 Velferd for dem som trenger det mest – kamp mot fattigdom

Høyre vil ha et samfunn med muligheter for alle. Velferdsstaten måles da ikke minst på om den klarer å løfte dem som sitter nederst ved bordet; om den klarer å bekjempe fattigdommen i Norge.

Derfor er Høyre opptatt av å få en målrettet satsning på gode og konkrete tiltak som både letter livssituasjonen for de fattige, og som kan gi dem en vei ut av fattigdommen. En god velferdspolitik er den som når ut til dem som trenger den mest.

I år har Regjeringen hevdet at den øker innsatsen mot fattigdom med 1 mrd kr, men 650 mill kr av disse er oppfølging av vedtak i Stortinget. Vi er glade for at bostøtteøkningen Høyre har foreslått følges opp. Det er over fire år blitt klart at Regjeringen har sviktet i sine lovnader om fattigdomsbekjempelse. Hvert år siden regjeringen Stoltenberg II gikk på har Høyre i våre alternative budsjetter satt inn økt innsats og flere målrettede tiltak for å løfte folk ut av fattigdom.

Også i år fremmer Høyre en rekke forslag som skal sikre at velferdsstaten bedre lykkes i målet om å nå dem som er mest utsatt. I år øker vi satsningen på fattigdomsbekjempelse med nesten en halv milliard kroner fra Regjeringens budsjettforslag.

Fordi det store skillet mellom de som er fattige i Norge og ikke går på om man er i arbeid eller ikke, må disse tiltakene også sees i sammenheng med vårt arbeid for å skape et mer inkluderende arbeidsmarked (se kap. 2.1 og 3.4) og vår politikk for å skape flere trygge arbeidsplasser (se kap. 3.12 og 3.13)

Høyres målrettede tiltak mot fattigdom	
Tiltak overfor bostedsløse	15 mill kr
<i>Styrkingen innebærer en gjeninnføring av ordningen På vei til egen bolig, som ble avvirket av Regjeringen i forrige periode.</i>	
Styrking av barne- og ungdomstiltak i kommunene	20 mill kr
”Snu i døra”, arbeidstrening for unge sosialhjelpsmottakere	15 mill kr
Arbeidsrettede lavterskeltilbud for utsatte grupper	10 millkr
<i>Inkl. ”Inn på tunet”, prosjektet ”Jobben” i regi av Frelsesarmeen, etc.</i>	
Oppgavedifferensiering i arbeidsmarkedstiltak	20 mill kr
<i>Gjeninnføre prosjekter med lokal styring over arbeidsmarkedstiltak.</i>	
NAV-ombud for å styrke brukernes rettssikkerhet	5 mill kr
Inntektsgradert barnehagepris	150 mill kr
Tilskuddsordning for barnevernsbarn med tiltak i bedrift	15 mill kr
Støtteordninger til betaling av kontingent til deltakelse i fritidsaktiviteter for barn fra særlig ressursvake hjem (via NAV)	15 mill kr
Gratis barnehage på INTRO-ordningen	25 mill kr
Styrket rusbehandling	100 mill kr
Lavterskel tannhelsetiltak for rusavhengige og andre med dårlige levekår	5 mill kr
Styrke helsestasjonenes arbeid med utsatte familier	50 mill kr
Totale satsning utover Regjeringens bevilgninger i budsjettet for 2010	445 mill kr

2.5 Løft for frivillig engasjement

Et godt samfunn vokser frem nedenfra, fra engasjement og innsatsvilje i det sivile samfunn, blant enkeltmennesker og familier. Å få et sterkt og varmt velferdssamfunn handler om hva som skjer utenfor det offentlige. Frivillige organisasjoner gjør en fantastisk innsats i det norske samfunnet, og Høyre ønsker å støtte opp om dem og gjøre deres hverdag enklere. Derfor fremmer vi en rekke tiltak som skal lette de økonomiske og administrative byrdene på frivillige organisasjonene, og støtte dem i det viktige arbeidet de gjør.

Satsninger for å bedre vilkårene for frivilligheten i Norge	
Øke skattefradragsbeløp ved gaver til frivillige organisasjoner til 15 000 kr	10 mill kr
Heve grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8 000 kr	12 mill kr
Øke grensen for arbeidsgiveravgiftsplikt til 50 000 kr per ansatt og 500 000 kr per organisasjon	8 mill kr
Utvide fribeløp for skattefritt arbeid i hjemmet til 6 000 kr	8 mill kr
Bedre ordningen med momskompensasjon for frivillige organisasjoner	50 mill kr
Tilbakeføringsarbeid, frivillige, i justissektoren	10 mill kr

2.6 Høyre satser på distrikts-Norge

Høyre vil gi bedre vilkår for jobbskapere, små og store bedrifter. Næringspolitikken er sammen med samferdselspolitikken de viktigste bærebjelkene i distriktspolitikken.

Mye av den konkurranseutsatte delen av norsk næringsliv ligger i distrikts-Norge. Mange lokalsamfunn er rammet av tøffere tider for konkurranseutsatte bedrifter. Høyre er derfor opptatt av å føre en økonomisk politikk som kan gi konkurranseutsatt sektor bedre vilkår.

Regjeringens politikk har gjort og vil fortsette å gjøre det stadig mer utfordrende for denne delen av norsk næringsliv. Skatteskjerpelser gjennom flere år har kommet på toppen av at norsk konkurranseutsatt sektor har tapt konkurransevne hvert år under rødgrønt styre.

Høyre er sterkt uenig i den nasjonaliseringen av vannkraftressursene som de rødgrønne har gjennomført. Den vil ramme investeringer og arbeidsplasser langs kysten.

Høyre fremmer en rekke forslag som innebærer forenklinger for små og mellomstore bedrifter. Det vil redusere bedriftenes kostnader, og øke deres vekstevne og levedyktighet. Det legger grunnlag for nye jobber. Høyre legger om landbrukspolitikken for å gi bøndene mer frihet. Vi vil deregulere, avbyråkratisere, forenkle og redusere det totale støttenivået. Vi foreslår å fjerne reguleringer som i dag legger hindringer på de i næringen som ønsker å satse. Vi vil blant annet oppheve boplikten, priskontrollen på landbrukseiendommer og delingsforbudet i jordloven.

Høyre reduserer også bevilgningene til regionalutvikling gjennom fylkeskommunene, men skjermer de mest næringsfattige områdene. Etter Høyres oppfatning er det viktigere med veibygging og lavere skatt for bedriftene enn tradisjonelle næringsoverføringer.

Høyres politikk vil samlet bidra til å trygge arbeidsplasser og legge grunnlag for ny vekst i distrikts-Norge, gjennom:

- Økt veibygging med 1 mrd kroner
- Lavere skatt på små og mellomstore bedrifter
- Fjerne arveavgiften som særlig rammer familieeide bedrifter
- Økt satsing på SkatteFUNN
- Halvere produktavgiften som rammer saftprodusenter i bl.a Sogn og Fjordane og Nord-trøndelag
- Fjerne forbrenningsavgiften som fører til tappt verdiskaping i Norge og økte miljøkostnader
- Gå imot Regjeringens forslag om avgift på biodiesel
- Forlenge ordningen med økt avskrivningsats på nyinvestering i maskiner.
- Forbedre de statlige finansieringsordninger for rederier, skipsbyggingsindustrien og offshoreleverandørindustrien.
- Gjøre den foreslåtte likviditetslånordningen for fiskeindustrien mer fleksibel og dermed mer treffsikker.
- Økt satsing på markedsføring for møbelindustrien.
- Mer enn fordoblet støtte til miljøprosjekter i maritime næringer og for nærskipfartsflåten.
- Øke tempoet for åpning av petroleumsvirksomheten utenfor Nord-Norge.

3. Satsninger på hvert fagområde

3.1 Helse og omsorg – Mangfold i helse- og omsorgssektoren

Den offentlige helsetjenesten må sikre at pasientene får nødvendig helsehjelp av god kvalitet når de har behov for det.

En mulighet for å leve, ikke bare overleve – satsing på rehabilitering og rusbehandling

Helsetjenesten setter inn store ressurser på å redde liv, og kan redde stadig flere etter eksempelvis hjerteinfarkt, slag og ulykker. Men når blålysene er slått av, opplever mange pasienter at de ikke får et nødvendig opptreningsopplegg. Dette betyr tapte muligheter for mange mennesker, som dermed blir avhengige av omsorgstjenester og trygd. En undersøkelse utført av SINTEF viser at tilbudet om habilitering og rehabilitering svikter i mange ledd.

Høyre mener at den neste helsepolitiske hovedsatsingen må være innenfor habilitering og rehabilitering. Et bedre opptreningsstilbud vil sikre at flere mennesker får mulighet til å mestre hverdagen og delta i arbeids- og samfunnsliv. Denne satsingen er en investering i mer frihet og bedre livskvalitet for mange mennesker. Samtidig er dette god samfunnsøkonomi fordi det gir flere mennesker mulighet for å delta i arbeidslivet og reduserer behovet for omsorgstjenester. Høyre vil øremerke 585 mill kr av bevilgningen til økt aktivitet i helseforetakene til bedre tilbud om habilitering og rehabilitering. Innenfor satsingen på rehabilitering vil Høyre særlig styrke tilbudet til funksjonshemmede barn og deres familier, for å sikre bedre støtte til opptrening og mestring i hverdagen.

Ventetiden for rusbehandling har økt betydelig siden 2006, og 4300 rusavhengige venter på behandling. Samtidig er mange private rusbehandlingss plasser avviklet under Regjeringen Stoltenberg, uten at tilbudet er styrket tilsvarende i offentlig regi. Innenfor satsingen på rehabilitering vil Høyre øremerke 150 mill kr utover Regjeringens forslag til å sikre raskere og bedre behandling for rusavhengige, samt bedre oppfølging av barn som pårørende til rusavhengige og psykisk syke. Høyre foreslår også å styrke lavterskeltilbudet om tannbehandling til rusavhengige og andre med 5 mill kr.

Bedre helsetilbud der folk bor

Pasienter i Norge opplever et byråkratisk og fragmentert helsetilbud. Norge er i verdenstoppen når det gjelder bevilgninger til helsetjenesten, men vi har bare middelmådige resultater i forhold til ressursinnsatsen. Dette skyldes svakheter i organiseringen av tilbudet, blant annet at det gis for dårlig helsehjelp i kommunene. Høyre støtter derfor forslaget i Samhandlingsreformen om å styrke helsetilbudet der folk bor, men krever at kommunene må rustes opp med kompetanse og ressurser for å håndtere de nye oppgavene.

Høyre vil flytte mer på leger og mindre på pasienter. Vi må styrke helsetilbudet der pasientene bor, slik at unødvendige sykehusinnleggelser kan unngås. Lokalsykehusene må videreutvikles slik at de kan gi bedre tilbud til store pasientgrupper, eksempelvis syke eldre, pasienter som trenger rehabilitering, lindrende behandling og kronisk syke. Det må etableres

flere tilbud i samarbeid mellom helseforetak og kommuner for å gi pasientene et mer helhetlig tilbud. Helseforetakenes virksomhet må omstilles i retning av mer desentralisert og oppsøkende virksomhet for å understøtte den kommunale helse- og omsorgstjenesten, Dette vil sikre at pasientene får bedre helsehjelp der de bor, og redusere belastningen med lang reisevei, hyppige reinnleggelses og opphold i sykehuskorridorene. Samtidig vil dette føre til bedre ressursbruk i helsesektoren. Regjeringen har foreslått 885 mill kr til økt aktivitet i helseforetakene. Høyre vil øremerke 300 mill kr av denne bevilgningen til samhandlingstiltak mellom kommuner og sykehus, satsing på telemedisin samt utvikling av desentraliserte helsetilbud for å gi pasientene bedre helsehjelp der de bor.

Kutte i helsekøene

Til tross for en formidabel vekst i bevilgningene til helse, har helsekøen økt med ca 62 000 pasienter under Regjeringen Stoltenberg II. Dette skyldes særlig de rød-grønnes ideologiske motstand mot bruk av private aktører. Pasientene betaler en høy pris for denne politikken gjennom unødvendig ventetid for nødvendig behandling. Samtidig fører dette til økte utgifter knyttet til sykemeldinger for samfunnet og næringslivet. De rødgrønnes begrensninger i bruk av private tilbud har også ført til en klassesdelt helsetjeneste der bare de pasientene som har god økonomi kan kjøpe seg plass i private tilbud, mens de som har dårlig økonomi må stille seg bakerst i den offentlige helsekøen.

For Høyre er det meningsløst at pasienter venter på behandling mens behandlingsplasser står ledige. Høyre vil kutte helsekøen og sikre at pasientene får raskere helsehjelp for statens regning gjennom økt samarbeid med private aktører som har ledig kapasitet. Dette vil bidra til at pasientene får raskere helsehjelp og større valgfrihet. Det foreslås å øremerke 515,7 mill kr innefor helseforetakenes ramme til behandling av minst 25.000 flere pasienter i regi av private aktører, innenfor både psykisk helsevern og somatiske tjenester. Bevilgningen finansieres gjennom kutt i administrasjon og effektivisering av ikke-medisinske støttefunksjoner, se eget punkt.

Kvalitet i helse og omsorgstilbudet til unge og eldre

Høyre mener det er behov for å styrke kvaliteten i omsorgstjenesten for å gi brukerne et bedre tilbud. Det er først og fremst behov for å styrke kompetansen i den kommunale hele- og omsorgstjenesten. Høyre fremmer derfor forslag om en kompetansepotte som skal sikre økt lønn og bedre mulighet for å rekruttere utdanningsgrupper som sykepleiere og vernepleiere til offentlig sektor. Derfor foreslår i tillegg å øke bevilgningen til kvalitetstiltak i omsorgstjenesten med 150 mill kr utover Regjeringens forslag. Innenfor denne bevilgningen øremerkes midler til å sikre at sykehjemsleger får samme lønn som sykehusleger. Videre skal bevilgningen styrke helsestasjonenes arbeid med utsatte familier og sikre bedre omsorg ved livets slutt. I tillegg skal tilbudet i regi av Livsglede For Eldre styrkes. Det foreslås også å styrke arbeidet med kvalitet og faglig utviklingsarbeid i helseforetakene med 34, 3 mill kr.

Effektivisering

Høyre mener at administrasjonen og organisering av støttefunksjoner i helseforetakene kan effektiviseres, for å frigjøre midler til pasientbehandling. En utredning i regi av de regionale helseforetakene viser et innsparingspotensial med 1 mrd kr årlig gjennom bedre samordning av støttefunksjoner. Nøytral moms i helseforetakene vil stimulere til økt konkurranse og

lavere pris på støttefunksjoner som renhold og matservering, som i følge NHO kan gi innsparing på 3,2 mrd kr for helseforetakene. I tillegg kan RHFenes kjøp av konsulenttjenester med 787 mill kr årlig reduseres. Nøkterne anslag tilsier at disse tiltakene til sammen kan frigjøre 550 mill kr mer til pasientbehandling i 2010..

Helse og omsorg - oppsummert	
Satsing på samhandling og desentralisert behandling	300,0 mill kr
Habilitering, rehabilitering og tiltak for rusmiddelavhengige	585,0 mill kr
Redusert ventetid gjennom kjøp av private tilbud, gir behandling til minst 25 000 flere	515,7 mill kr
Kvalitet i helsetjenesten, etablering av kvalitetsregistre	34,3 mill kr
<i>Summene over er omdisponering og øremerking av midler i Regjeringens bevilgning til økt aktivitet i helseforetakene.</i>	
Kvalitet i omsorgen	150,0 mill kr
Kompetansepott for utdanningsgruppene i offentlig sektor	
ISF-refusjon for ny undersøkelse av kreft	
Tannhelse, rusavhengige	5 mill kr

3.2 Utdanning og forskning – Kunnskapsmilliard for investeringer i fremtiden

Høyre investerer mer i kunnskap

For å sikre fremtidig verdiskapning og trygge morgendagens velferd må Norge satse på kunnskap, utdanning og forskning. Regjeringen har i siste 4-års periode unnlatt å bruke det historiske økonomiske handlingsrommet til å investere for fremtiden. Høyre har derfor i alle sine alternative budsjetter satset mer enn regjeringen på dette viktige feltet. Heller ikke i budsjettet for 2010 ser vi en sterk nok satsing fra regjeringen på områdene utdanning og forskning, og målet om at staten skal bruke 1% av BNP til forskning nåes heller ikke i budsjettet for 2010. Regjeringen viser heller ingen vilje til å stimulere næringslivet til å øke sin forskning, og målet om 2% av BNP her synes helt utenfor rekkevidde.

Dette er alvorlig og viser at regjeringen heller ikke følger opp egne løfter om bruk av satsing på forskning som motkonjunkturpolitikk. Flere av tiltakene i tiltakspakken i 2009 videreføres ikke. Antall nye studieplasser øker heller ikke fra 2009 og er ikke fullfinansierte. Dette reduserer handlingsrommet og gir trangere budsjetter for universiteter og høyskoler. Det er i tillegg grunn til å frykte at veksten i antall nye studenter vil bli mye større enn regjeringen venter.

Høyre viser en klar prioritering av utdanning og forskning i vårt alternative budsjett. En sterk økning av kapitalen i Forskningsfondet med 10 milliarder kr øremerket vitenskapelig utstyr, økte basisbevilgninger til universitets- og høyskolesektoren, styrking av frie midler, flere forskerstillinger og særskilte kvalitetsutviklingstiltak bidrar til å ruste forskningen i Norge for fremtiden. Høyre foreslår også styrking av tiltak og insentiver som bidrar til at næringslivet kan investere mer i forskning.

Forskning og universitets- og høyskolesektoren - oppsummert

Opprette fond for vitenskapelig utstyr	10 mrd kr
Økt basisbevilgning for universiteter og høyskoler	250 mill kr
Utstyr, nytt campus ved Universitetet i Agder	25 mill kr
NAROM, Nasjonalt senter for romrelatert opplæring	1 mill kr
Økt satsing på internasjonalisering og SFI (Sentre for forskningsdrevet innovasjon)	20 mill kr
Program for kommersialisering	15 mill kr
Økte frie midler til Forskningsrådet	30 mill kr
Norges Forskningsråd, stipendiater	75 mill kr
Yngre fremragende forskere	10 mill kr
Program basiskompetanse i arbeidslivet	40 mill kr
Støtte freshman-år i USA eller første år av bachelorgrad i ikke-vestlig land	5 mill kr
Nord-Troms studiesenter	3 mill kr
Utstyr - metningsdykkerutdanning, Høyskolen i Bergen	5 mill kr
Stipendiatorning for håndverkere	3,5 mill kr
Økt satsning på forskning i kap. 3.6 og kap. 3.12	

En bedre skole

Norge har en god skole. Men resultatene står ikke i forhold til pengebruken. En bedre skole fremover handler først og fremst om å styrke de viktigste innsatsfaktorene: lærernes kompetanse, en bedre skoleledelse og systematisk oppfølging av kunnskap om skolens resultater.

Fortsatt går en av fem elever ut av grunnskolen uten å beherske norsk godt nok til å kunne ta høyere utdanning, og så mye som en av tre elever slutter eller fullfører uten å bestå videregående opplæring. Skolen skal ikke reprodusere sosiale skiller, men sette elevene i stand til lære mer uavhengig av deres bakgrunn. For å lykkes med dette, er det svært avgjørende at skolen får mulighet å prioritere det viktigste først.

Satsingen på ekstra skoletimer videreføres i 2010, hvor det foreslås 1 ekstra time i matematikk i barneskolen. I tillegg styrker Høyre Vitensentrene for å bidra til at realfagslærere skal ha et bedre ressurscenter til å styrke elevers interesser for faget.

Høyre mener læreren er den aller viktigste innsatsfaktoren i skolen. Faglig sterke og motiverte lærere med høye ambisjoner på vegne av alle elevene er nøkkelen til godt læringsutbytte. Regjeringen følger ikke opp sine løfter om å satse på etter- og videreutdanning for lærerne. Høyre dobler derfor bevilgningen til etter- og videreutdanning av lærere, i forhold til regjeringens forslag. Videre vil Høyre bidra til at flere av de eldre realfagslærerne, som ofte representerer store faglige ressurser, skal stå lengre i arbeid ved å sette i verk ulike seniortiltak.

Frafallet i den videregående skolen er en stor utfordring som det må settes inn sterkere tiltak mot. Ungdomstrinnet er for mange elever den kritiske fasen hvor svake prestasjoner ofte fører til at de senere faller fra på videregående, fagene er vanskeligere og mange vil oppleve ikke å kunne få hjelp hjemme. Derfor vil Høyre prioritere leksehjelp på ungdomstrinnet. Ungdomstrinnet har fått for lite oppmerksomhet i skolepolitikken de senere årene. I løpet av disse tre årene i skoleløpet kan mye gjøres for å hindre frafall og avsluttet utdanningsløp.

Grunnutdanningen - oppsummert

Én ny time på barnetrinnet	Se kommunal
Leksehjelp for ungdomsskolen, 8 timer leksehjelp flyttes til ungdomsskolen	13 mill kr
Styrking av vitensentre, hele landet	10 mill kr
Nasjonalt forskningscenter Høgskolen i Hedmark (kvalitetsheving, grunnutdanning)	4 mill kr
Kapitaltilskudd til friskoler	17 mill kr
Økt tilskudd Kristelig Gymnasium og St. Sunniva skole	3 mill kr
Lærerløft, etter- og videreutdanning for lærere	400 mill kr
Seniortiltak for realfagslærere	50 mill kr
Voksenopplæring i lese- og skriveferdigheter	25 mill kr

Kirke

Kirken er avhengig av nok prestestillinger dersom den skal kunne følge opp ønsket om å være en aktiv og inkluderende folkekirke og tilby de tjenester som innbyggerne forventer.

Regjeringen har ikke fulgt opp behovet for flere stillinger i budsjettet, og Høyre foreslår derfor å øke bevilgningen og sikre flere prestestillinger.

Kirke - oppsummert

Prestestillinger

10 mill kr

3.3 Transport og kommunikasjon – Vi bygger Norge raskere

Mennesker har behov for frihet og livskvalitet, og en sikker og trygg hverdag. Store avstander og spredt bosetting gjør oss avhengige av gode transportløsninger. Høyre understreker at en effektiv infrastruktur er avgjørende for at bedrifter i distrikts-Norge skal være konkurransedyktige og for å sikre god fremkommelighet i byregionene. Disse behovene gjør det nødvendig å tilrettelegge for rask, effektiv og sikker transport av personer og gods.

Høyre mener problemene og manglene innenfor samferdselssektoren over mange år har blitt så alvorlige og omfattende at betydelig nytenkning og nye løsninger er nødvendig.

Bedre veistandard

Veibyggning er både god distriktspolitikk og god næringspolitikk. Bedre veier er også avgjørende for å komme videre mot visjonen om null drepte og alvorlig skadde i trafikken. Dette krever også en sterkere satsing på midtrekkverk enn det Regjeringen legger opp til i sitt forslag til statsbudsjett for 2010.

Den statlige andelen av veiinvesteringene må økes. Høyre ønsker å følge opp vedtatt NTP og vil derfor øke bevilgningene til veiinvesteringer med hele 1 mrd. kroner i forhold til det som følger av Regjeringens forslag. Vi følger dermed også opp stortingsvalgprogrammet om sterk satsing på veibyggning.

Høyre mener det er nødvendig å etablere et vedlikeholdsfond til samferdselsformål for å møte utfordringene med det store etterslepet på vedlikehold av vei- og jernbanenettet. Dette fondet skal være på 50 mrd kr, og avkastningen skal komme i tillegg til ordinære bevilgninger.

Høyre er opptatt av å finne nye løsninger som kan gi raskere og mer rasjonell utbygging, drift og vedlikehold av anlegg innenfor samferdselssektoren. Vi ser at Regjeringens varslede modell for bygging av infrastruktur, ”prosjektfinansiering,” er skrinlagt. Vi mener dette gjør det enda viktigere å jobbe videre med bygging av vei gjennom offentlig-privat samarbeid (OPS). Høyre ønsker at det skal legges opp til å iverksettes 3-5 OPS-prosjekter årlig. Erfaringene fra de første OPS-prosjektene som er fullført er så gode, bl.a. med halvert byggetid og bedre kostnadskontroll, at modellen bør videreføres på egnede strekninger innenfor vei- og jernbaneutbygginger. For 2010 ønsker Høyre å igangsette følgende strekninger som OPS-prosjekter: E18 Akershus – Svenskegrensen, Rv 7 Sokna – Ørgenvika, og E39 sør for Bergen (Rådal-Svegatjønn).

Bedre kollektivløsninger

Gode kollektivløsninger er viktig både for miljøet og for et smidig transportsystem. Høyre viser til den svært vellykkede satsingen fra regjeringen Bondevik II med den såkalte belønningsordningen. Vi mener det er nødvendig med en sterkere satsing på kollektivtrafikk i de store byene, for å redusere bilbruk og øke kollektivandelen. Derfor ønsker Høyre en økning i bevilgningen til belønningsordningen i byene med 100 mill kroner i 2010. For å

bidra til gode incentiver for reduksjon i biltrafikk ønsker Høyre også at statsbudsjettet på sikt sikrer 3 milliarder over 10 år til investering i separate kollektivtraséer og bybaner.

Moderne krav til kvalitet, service og tilbud krever at statens organisering av sine ansvarsområder innen kollektivsystemet er så hensiktsmessig og effektivt som mulig. Høyre vil ta i bruk prosjektfinansiering og OPS på bygging av nye dobbeltspor – og utvikle InterCity-trianglet. Høyre ønsker å modernisere Jernbaneverket til det beste for togbrukerne. Høyre vil omdanne Jernbaneverket til to statlige aksjeselskap: Ett selskap etableres med ansvar for å administrere utvikling og drift av jernbanens eiendommer og infrastruktur. Eierskapet til stasjoner og kjøreveger overføres til dette selskapet. Et annet selskap etableres, og skal utføre utbygging og vedlikehold av infrastruktur for baner i konkurranseutsatt virksomhet.

Høyre ønsker å avvikle togmonopolet for å sikre at togbrukerne får det best mulige jernbanetilbudet. For eksempel har økt konkurranse innen persontransport på Gjøvikbanen har vært en stor suksess. Konkurranseutsetting gir ofte et tilbud med bedre kvalitet og økning i antall avganger. Bruk av anbud med kontraktsvilkår og sanksjoner kan også vise seg å være et mer effektivt verktøy for å sikre den offentlige tjenestekvalitet med hensyn til f.eks. universell utforming, fremfor lovfesting av rettigheter. Sikkerhet skal fortsatt være et statlig ansvar og ha prioritet nummer én. Høyre foreslår konkurranseutsetting av persontransport på jernbane på flere strekninger som i dag drives av NSB. Eventuelt innsparte midler som følge av konkurranseutsetting, bør brukes til å styrke jernbanen.

Trygg transport til sjøs og i luften

For transport over lengre avstander og til mer spesialiserte oppgaver er luftfarten og skipsfarten viktige og nødvendige for nasjonen. Høyre vil bidra til at disse næringene får gode vilkår, slik at de reisende og all last skal kunne transporteres på en sikker og effektiv måte også i fremtiden. Høyre viser til arbeidet som blir gjort med KS2 på Stadt Skipstunnel, og vil legge til rette for oppstart av prosjektet som et OPS prosjekt så snart planene er endelig godkjente.

Høyre vil ha en sterkere satsing på oljevernberedskap langs kysten og bevilger 20 mill kr ekstra til dette. Kystnaturen er sårbar, og omfattende forurensning kan få langvarige økologiske, trivselsmessige og økonomiske konsekvenser. Det forekommer årlig en rekke sjøfartsulykker langs norskekysten. Høyre anerkjenner den meget samfunnsnyttige rollen som Redningsselskapet har ved å bidra til økt sikkerhet for alle som ferdes på sjøen. For å sikre drift av Redningsselskapets alle 26 skøyter vil Høyre øke bevilgningene til Redningsselskapet med 20 mill kr i forhold til Regjeringens forslag.

Post og telekommunikasjon

Høyre mener at gode og pålitelig post- og telekommunikasjonstjenester er av stor betydning for alle. Post i butikk har gjennom lokalisering og åpningstider gjort kjernetilbudet til Posten mer tilgjengelig for folk flest. Konkurranse mellom bedrifter innenfor tele- og datatjenester har gitt kundene stadig bedre og rimeligere tjenester. I Norge har vi, relativt sett, solid faglig

kompetanse innen IKT-næringen, både generelt og innenfor spesialiserte sektorer. Høyre ønsker å bidra til at denne sektoren består og videreutvikles, både ved å gi bedrifter lavere skatter og avgifter, og ved å stimulere til mer og bedre forskning.

Transport og kommunikasjon - oppsummert	
Vei, investeringer	1 mrd kr
Kollektiv, belønningsordningen	100 mill kr
Mer til oljevernberedskap/slepebåtkapasitet (Redningsselskapet)	20 mill kr
50 pst. ungdomsrabatt på NB og øvrig kollektivtrafikk	35 mill kr
Infrastrukturfond på 50 mrd kr	
Åpne for flere OPS-prosjekter på vei	

3.4 Arbeid og sosial – Muligheter for alle i et inkluderende arbeidsmarked

Arbeid gir trygghet og uavhengighet for den enkelte og verdiskaping og velferd for samfunnet. Hovedutfordringen på arbeids- og sosialfeltet er sterkt knyttet til den eksplosive økningen i folketrygdens utgifter og at 800 000 mennesker i arbeidsfør alder er helt eller delvis utenfor arbeidslivet. På kort sikt er dette problematisk, ettersom utgiftsøkningene binder opp store deler av budsjettet til regelbundne utgifter. Det er med andre ord lite rom for velferdsreformer i årene som kommer, dersom man ikke gjør regelendringer i ytelsesforvaltningen, får redusert utenforskapet eller øker bruken av oljepenger. På lang sikt vil dagens utvikling ikke være bærekraftig, da vi fra 2020 vil ha en langt større avgang fra arbeidslivet til alderspensjon som følge av at etterkrigskullene når pensjonsalder. Med andre ord: Situasjonen er alvorlig, og om ikke utgiftsutviklingen og antallet utenfor arbeidslivet snart snus, vil det på et senere tidspunkt være prekært behov for kraftige innstramminger.

Høyre ønsker at vi skal bevare velferden også for fremtidens borgere, og har derfor i sitt alternative budsjett tre hovedprioriterte satsninger på arbeids- og sosialfeltet, som vil bidra til det.

- Utenforskap: Vi må tette hullene i fellesskapet og snu trygdeutviklingen
- Et fleksibelt og inkluderende arbeidsliv: Vi må stoppe utstøtingen fra arbeidslivet og redusere terskelen inn i arbeidslivet for dem som er utenfor.
- Fattigdom: Vi må målrette de konkrete tiltakene bedre, for å redusere faren for at mennesker med midlertidige problemer havner i fattigdomsfella.

Høyre vil gi de som faller utenfor en ny sjanse. Det må være en prioritert politisk oppgave å løfte mennesker ut av en trygdetilværelse, og over til arbeid. Den rødgrønne regjeringen har hatt en historisk god mulighet til å gi mennesker en ny sjanse i arbeidslivet i de årene den har sittet med makten. Når vi i 2010 vil oppleve økt usikkerhet i arbeidslivet og økende arbeidsledighet, betyr dette at de menneskene som har størst hjelpebehov vil være enda lenger unna en ny sjanse nå enn tidligere år. Høyre mener denne situasjonen kunne vært motvirket gjennom en bedre prioritering de foregående årene, og viser i den anledning til Høyres alternative budsjett for hhv. 2007, 2008 og 2009.

I statsbudsjettet skjer det en sterk utgiftsøkning til Folketrygden, som følge av økte anslag for sykefravær, økt tilvekst av nye uføretrygdede og en relativt høy, konjunkturbasert arbeidsledighet. I 2009 har det gjennomsnittelig vært mer enn 71 000 registrerte arbeidsledige og om lag 90 000 registrerte arbeidssøkende med nedsatt funksjonsevne (yrkeshemmede), altså til sammen 161 000 arbeidssøkende mennesker uten jobb. Det som skiller yrkeshemmede fra arbeidsledige, er at de har behov for målrettede tiltak og individuell oppfølging. Arbeidsledige, på den annen side, trenger en ny jobb – ikke et nytt tiltak. I Høyres alternative budsjett legges det derfor opp til en politikk for å skape flere nye jobber, gjennom en næringspolitikk som styrker rammevilkårene for næringslivet og gjennom en skattepolitikk som bidrar til økt vekst og økt sysselsetting. For å unngå at flere faller ut av arbeidsmarkedet på grunn av sviktende basiskunnskap øker Høyre bevilgningen til programmet basiskompetanse i arbeidslivet med 40 mill kr.

I arbeidsmarkedspolitikken vil Høyre nok en gang velge å prioritere de menneskene som har størst hjelpebehov. Dette innebærer en om-disponering av Kapittel 634, post 76 med en økt satsning på yrkeshemmede, gjennom en økning i det gjennomsnittelige antall tiltaksplasser for mennesker med stort bistandsbehov med 3 000, med en tilsvarende neddisponering innenfor rammen, på gjennomsnittelig antall tiltaksplasser for arbeidssøkende med moderat bistandsbehov. For å forebygge utstøting av arbeidslivet i de sektorer som opplever effekten av krisen i realøkonomien, styrker Høyre innsatsen på Bedriftsintern opplæring, gjennom en økt bevilgning på arbeidsmarkedstiltak Høyre ønsker også at Nav i langt større grad skal benytte seg av spesialkompetanse på arbeidsmarked og attføring utenfor etaten, og foreslår derfor at private bemanningsselskaper skal drive arbeidsformidling for ordinære arbeidsledige, og at attføringsbedrifter skal gjøre arbeidsevnevurdering av arbeidssøkende med stort bistandsbehov.

Høyre de beste beslutningene i velferdspolitikken kommer når de tas med medvirkning av brukerne, og i sammenheng med lokale forutsetninger både på tiltakssiden og i forhold til lokalmiljø og næringsliv. Prosjektene med såkalt oppgavedifferensiering ga mange positive gevinster i arbeidsmarkedspolitikken, blant annet i Bydel Sagene i Oslo kommune, hvor sosialtjenesten styrer tiltaksmidlene. Mange langtids mottagere av sosialhjelp og mennesker med sammensatte problemer, fikk mulighet til kvalifisering og attføring, og dermed en ny sjansje i arbeidslivet. Høyre vil derfor gjeninnføre prosjekter med lokal styring av tiltaksmidlene, og setter av 20 mill. kroner til dette i sitt alternative statsbudsjett for 2010.

31. desember 2009 går avtalen om et inkluderende arbeidsliv ut. Målsetningen i 2001 var reduksjon av sykefraværet med 20 pst. i forhold til 2. kvartal 2001. Med stigende sykefravær er man lengre unna å nå denne målsetningen enn på flere år. Regjeringen legger i sitt budsjettforslag til grunn en ytterligere økning i sykefraværet i 2010. Dette er bekymringsfullt, da langtids sykefravær øker sjansen for utstøting dramatisk. Et høyt sykefravær fører mange mennesker ut i en lang trygdetilværelse. For den enkelte og for samfunnet er det viktig at denne utviklingen snus. I Høyres alternative budsjett prioriteres derfor å styrke behandlingsmulighetene for sykmeldte, både gjennom en økt satsning på rehabilitering, på en styrking av trygdelegeordningen og på en egen bevilgning til å forhindre uføretrygding på den enkelte arbeidsplass. Høyre mener det er avgjørende for sykelønnsordningens fremtid at det nå kommer på plass effektive og virkende tiltak for å nå målsetningene i IA-samarbeidet. Partene må ansvarliggjøres, og det må føres en bedre kontroll med sykmeldingsretten. Høyres forslag vil påvirke sykefraværsutviklingen, slik at vi i 2010 vil forvente en reduksjon i sykepengeutbetalingene i forhold til det opplegget Regjeringen legger til grunn.

Den rødgrønne regjeringen måtte i valgkampen gi en uforbeholden unnskyldning til alle som trodde den skulle innfri sine løfter overfor de fattige. Målsetningen om å avskaffe fattigdommen i 2005 endte opp med et resultat i 2009 hvor det var flere mennesker som var fattige. Dette skyldes flere forhold, men aller viktigst er at man aldri vil lykkes i å fjerne noe som i realiteten er et symptom på andre forhold. Skal vi utvikle velferden i Norge, og sørge for at de som er fattige får en mulighet til å løfte seg opp, må vi også ha målrettede tiltak for dette. I tillegg må dette gjøres med en tilsvarende tetting av hullene i fellesskapet, slik at mennesker som har en vanskelig situasjon, ikke skal falle ut i permanent fattigdom. En mer realistisk fattigdomspolitikkk må også følges opp av en mer anstendig retorikk: Fattigdom er

ikke et omfattende problem i Norge, men det er et stort problem å være fattig i et overflodssamfunn som Norge. I Høyres alternative budsjett prioriteres fattigdomstiltak som er målrettede for å senke terskelen ut av fattigdom, og for å tette hullene i fellesskapet (se kap. 2.4 for å se Høyres samlede tiltak mot fattigdom).

Arbeid og sosial - oppsummert	
Arbeidstilsynet, tiltak mot svart arbeid og brudd på arbeidsmiljøloven	10 mill kr
NAV-utvidelse av trygdelegeordningen, omorganisering av praksis	30 mill kr
Prosjektstøtte, tiltak på arbeidsplass for å unngå uføretrygding	30 mill kr
Program for basiskompetanse i arbeidslivet	Se kap 3.2
NAV-ombud	5 mill kr
Boligtilskudd til etablering, tilpassing og utleieboliger	15 mill kr
Styrking av barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	20 mill kr
Arbeidstrening, stimulere til lavterskeltilbud som Grønn omsorg/Inn på tunet for psykisk syke og rusmisbrukere	10 mill kr
Snu i døra – tiltak for å gi unge sosialhjelpsmottakere arbeidstrening (øremerket)	10 mill kr
Green card-tiltak	20 mill kr
Oppgavedifferensiering	20 mill kr
Lokale fattigdomstiltak	45 mill kr
Gradert barnehagepris i flere kommuner, utvidelse av ordning	Se kap 3.8
Bedriftsintern opplæring (BIO)	20 mill kr

Se også Høyres 37 samlede forslag for et mer inkluderende arbeidsmarked, kap. 2.1.

3.5 Justis – Et tryggere samfunn

Høyre vil føre en justispolitikk som sikrer folks trygghet i hverdagen. Trygghet er et grunnleggende velferdsgode og viktig for den enkeltes livskvalitet. For å oppnå dette er vi avhengige av et tilstedeværende og effektivt politi, rask og rettssikker straffesaksbehandling og strafferettslige reaksjoner som sender helt klare signaler om at uønsket adferd ikke tolereres. Høyre ønsker derfor at den nye straffelovens bestemmelser om strengere straffer for eksempelvis vold og voldtekt skal tre i kraft så raskt som mulig, om nødvendig ved å implementere disse straffebudene i den gjeldende straffelov. Samtidig understreker vi at den dømte gjennom soning eller annen straffegjennomføring må gis reell mulighet til å leve et liv uten kriminalitet.

I vårt alternative statsbudsjett foreslår Høyre å bevilge om lag 150 mill kr mer enn det som følger av Regjeringens forslag til justisbudsjett, og med en større grad av balansering mellom de ulike delene av straffesakskjeden enn det som følger Regjeringens forslag.

Politiets saksbehandlingstid øker, oppklaringsprosenten faller og antallet anmeldte narkotikalovbrudd er redusert. Høyre mener midlene til sivile stillinger i forbindelse med Regjeringens krisepakke i januar og inngåelse av ny arbeidstidsavtalen med politiet i juli var viktige skritt i riktig retning, men det måtte en finanskrisen til før Regjeringen langt på overtid så at behovet for sivile stillinger var stort og at det må et krafttak til for å nå målet om 2 politifolk per 1000 innbygger. At Regjeringen finansierer og viderefører de tiltakene som Stortinget vedtok i 2009 i budsjettet for 2010 burde være en selvfølge. En stor nominell økning fra Regjeringen fremstilles som en stor nysatsning for 2010, men er en sannhet med modifikasjoner.

Høyre foreslår å styrke driftsbudsjettene i politiet med 140 500 000 kr. Situasjonen i politidistriktene landet rundt tilsier at det er et stort behov for videre økonomiske rammer for politidistriktene, slik at nedslitt utstyr kan erstattes og IKT-utstyr kan oppgraderes, ved siden av å sikre at politidekningen er tilfredsstillende i alle politidistrikt.

Regjeringen mangler en sentral strategi for å beholde erfarne medarbeidere lengre i etaten, samtidig som man heller ikke har en sentral strategi for ansettelse av flere sivilt ansatte. Dagens seniorer i politiet er en stor ressurs. Høyre vil benytte den kunnskapen og erfaringen disse har på en bedre måte enn det Regjeringen legger opp til i sitt budsjettforslag, og viser til Høyres alternative budsjett hvor det settes av midler til en sentral pott som skal stimulere og å øke politidistriktenes mulighet til å utnytte seniorennes kompetanse. Det er nødvendig å utarbeide en sentral strategi for økt bruk av sivil kompetanse i politiet, både med sikte på å frigjøre politikraft og for å gjennomføre etatens oppgaver enda bedre enn i dag.

Regjeringen har i lengre tid avvist å la private akkrediterte analyseinstitutt analysere DNA. Dette har vært til skade for politiets mulighet til å oppklare kriminaliteten raskere, og dermed også til skade for kriminalitetsofrene. Samtidig kan det stilles spørsmål ved om man har utnyttet offentlige ressurser effektivt og bidratt til etterforskning på en mest mulig rettssikker måte. Høyre omdisponerer 15 mill kr for å ta i bruk tilgjengelig analysekapasitet ved private analyseinstitutt.

Høyre foreslår å avsette 5 millioner til stimulering av bedre samarbeid mellom politidistriktene for arbeid med organisert kriminalitet. Denne styrkingen må sees i sammenheng med Høyres forslag om å avsette midler til seniortiltak som for eksempel kan brukes til å la eldre og erfarne seniorer med spisskompetanse på denne type kriminalitet fungere som en ressurs for landets politidistrikter.

Det fremlagte budsjettforslag har møtt kraftig kritikk fra så vel Domstolsadministrasjonen som de ansatte i Kriminalomsorgen. Disse medlemmer viser til at de ansattes organisasjoner er svært bekymret over reduksjonen i antallet plasser ved KRUS, ved at antallet aspiranter er vesentlig lavere enn de senere årene. Andelen ufaglærte i kriminalomsorgen er høyt. I vårt budsjett gir Høyre rom for å etablere 60 ekstra plasser ved KRUS, samt at Høyres budsjettforslag gir rom for å ansette inntil 15 flere med etatsutdanning ved å ikke øremerke midler til 25 såkalte ”tilbakeføringskoordinatorer”, hvis arbeidsoppgaver synes udefinert, og midler prioriteres til frivillige organisasjoners viktige arbeid med løslatte. I Høyres alternative budsjettforslag foretas en styrking av rammen for de frivillige på 10 millioner ved å redusere administrative kostnader, og overføre midler fra ”tilbakeføringskoordinatorene”. Det tilsvarer en økning på 50 % til frivillige organisasjoner. I sum styrkes kriminalomsorgen med Høyres budsjettforslag med 30 millioner.

Fokus på kostnadseffektivitet og økonomiske prioriteringer er svært viktig i alle deler av offentlig virksomhet. Høyre stiller klare krav til effektivisering i offentlige virksomheter og reduksjon av administrative kostnader.

Høyre ønsker å etablere flere rusmestringsenheter, etter en forutgående evaluering av allerede etablerte enheter, og avsetter 5 millioner ekstra til dette formålet.

God forebygging er god justispolitikk. Høyre vil styrke barnevernet, sørge for en mer målrettet fattigdomsbekjempelse og styrke rusomsorgen. Høyre mener dessuten det er viktig å legge raskt til rette for økt bruk av konfliktråd, herunder såkalte stormøter. I Høyres alternative statsbudsjett avsettes 5 millioner ekstra til dette, med mål om på sikt å gjøre ordningen landsomfattende.

Justis – oppsummert

Politietaten, inkludert 10 mill kr til seniortiltak mv., flere sivile stillinger mv.	125,5 mill kr
Oslo Politidistrikt	15 mill kr
Kriminalomsorgen, rusmestringstiltak i fengsler	5 mill kr
Flere plasser ved Fengselskolen	20 mill kr
Utvide ordningen med stormøter	10 mill kr
Tilbakeføringsarbeid, frivillige	10 mill kr
Sivilforsvaret	18 mill kr

3.6 Energi og miljø – En fremtidsrettet energipolitikk for et bærekraftig miljø

Energi

Høyre vil føre en fremtidsrettet energipolitikk som gir en bærekraftig og sikker energiforsyning til akseptable priser. Vi vil prioritere forskning og utvikling for økt verdiskaping og sysselsetting gjennom en offensiv utnyttelse av våre naturressurser og kompetanse.

Verdens energibehov er økende, og sikker tilgang til energi er en avgjørende forutsetning for fortsatt økonomisk vekst og velstandsutvikling i u-landene. 1,6 milliarder mennesker mangler i dag tilgang på elektrisk kraft. Hvis den fattige delen av verden skal oppnå økonomisk utvikling og komme seg ut av fattigdom, så er sikker tilgang på energi til overkommelige priser en forutsetning. Selv om fornybare energikilder kan og må spille en viktigere rolle i verdens energiforsyning, så slår det Internasjonale Energibyrået (IEA) samtidig fast at de tradisjonelle fossile energikilder som kull, olje og gass vil fortsatt være klart viktigste forsyningskilder.

Norge har, med våre rike naturressurser, både innen olje, gass og fornybar energi, et særlig ansvar for å møte verdens økende energibehov.

Nesten all norsk kraftforsyning er basert på fornybar vannkraft. Norge har i tillegg et stort ressursgrunnlag innen fornybar energi som fortsatt ikke er utnyttet. Det gjelder både innen vannkraft, vindkraft, bioenergi og teknologier som foreløpig er mer umodne. Dersom vi skal få utnyttet vårt potensial når det gjelder disse energikildene vil det være nødvendig å styrke overføringskapasiteten for elektrisk kraft innenlands, samtidig som hensynet til sårbare naturområder ivaretas. Tilgang til et større marked gjennom kabler til det øvrige Europa er en forutsetning for å realisere vårt potensial innen fornybar energi. Skal våre fornybare energikilder skal bidra til bedre forsyningsikkerhet i våre europeiske naboland og til reduserte klimagassutslippene gjennom å erstatte konvensjonell kullkraft, er det nødvendig med en kraftig styrking av overføringskapasiteten mellom Norge og det øvrige Europa.

Høyre vil legge til rette for at norsk kontinentalsokkel forblir et attraktivt område for verdiskaping og investeringer for norske og utenlandske selskaper i petroleumssektoren. Vi vil øke produksjonen ved å få mer olje og gass ut av hvert felt, og utvide olje- og gassaktivitetene til nye lovende områder. Skal man oppnå dette på en bærekraftig måte er det nødvendig å satse offensivt på forskning og utvikling. Under regjeringen Bondevik II ble de årlige bevilgningene over statsbudsjettet til petroleumsforskning økt fra 145 mill kr årlig i statsbudsjettet for 2001 til 412 mill kr i statsbudsjettet for 2006. Regjeringen Bondevik II hadde et uttalt ambisjonsnivå om å øke de årlige bevilgningene til petroleumsforskning til 600 mill kr årlig i løpet av denne stortingsperioden. Høyre mener at dette var et riktig ambisjonsnivå.

Skal norsk olje- og gassindustri hevde seg i internasjonal konkurranse, er evnen til å ligge i forkant med ny teknologi og kunnskap helt vesentlig. Dette er også viktig for å sikre grunnlaget for at næringen skal være konkurransedyktig i et langsiktig perspektiv, etter at

petroleumsproduksjonen på norsk kontinentalsokkel faller. Vi må bygge videre på det internasjonale fortrinn vi har innenfor denne sektoren. Økt forskningsinnsats vil gi muligheter for videre utvikling av et næringsmiljø med sterke internasjonale posisjoner og vekstpotensial.

Som stor ressurseier påhviler det staten et spesielt ansvar å sørge for tilstrekkelig kompetanseutvikling, forskning og utvikling, slik at vi kan få maksimalt ut av ressursene våre. Høyre mener at staten bør bidra med betydelige forskningsmidler til næringen, siden størstedelen av inntektene fra petroleumsvirksomheter tilfaller staten. Økt utvinningsgrad eller mer effektiv drift betyr særdeles mye for statens inntektsside, noe også staten må investere i for å fremme.

Fusjonen mellom Statoil og Hydros olje- og gassvirksomhet i 2007 skapte utfordringer i forhold til mangfold og konkurranse på norsk kontinentalsokkel. Der det tidligere fra tre, etter hvert to, store norske selskaper på norsk sokkel er det i dag bare ett. Det er derfor behov for tiltak for å styrke mangfold og konkurranse på sokkelen, og for å bygge opp uavhengige kompetansemiljøer. Høyre mener derfor det er nødvendig å styrke kompetansemiljøet i Petoro. Høyre mener dessuten at det i kommende tildelinger av lisenser på norsk sokkel er viktig å ta hensyn til konkurransesituasjonen på sokkelen.

Det er en bred sammenheng mellom kompetansebygging, bevilgninger til forskning og utvikling, utviklingen av petroleumsnæringen som vår fremste høyteknologiske kunnskapsindustri og størrelsen på dagens petroleumsfond. Størrelsen på petroleumsfondet i fremtiden avhenger av hvor gode vi er til å utnytte de gjenværende anslåtte 70 pst. av ressursene på sokkelen.

Miljø

Høyre tar de globale klimautfordringene på alvor. Energiproduksjon og –forbruk er globalt sett den viktigste kilden til utslipp av klimagassutslipp. Skal vi unngå en økning i de globale klimagassutslippene, samtidig som utviklingsland og nyindustrialiserte land får dekket sine energibehov for å løfte sin befolkning ut av fattigdom, er det nødvendig med en kraftig satsing på fornybar energi så vel som CO₂-håndtering fra fossile energikilder. Høyre mener at klimautfordringen må møtes med tiltak både nasjonalt og internasjonalt. Det er viktig å sette inn tiltak som gir mest mulig klimagevinst/best mulig resultater pr. investert krone.

Høyre mener en satsning på miljøteknologi både er et ledd i arbeidet med å realisere målene i klimaforliket i Stortinget, og et bidrag til økt verdiskaping. Høyre slutter seg til Regjeringens forslag om at det skal opprettes en ny ordning for miljøteknologi og støtter Regjeringens vurdering av at en slik satsing over tid vil kunne bidra til at Norges miljømålsetting blir realisert.

Det er viktig at den økonomiske rammen for ordningen blir stor nok. Norske bedrifter har store investeringsplaner innen miljøteknologi. For at disse investeringene skal gjennomføres må virkemiddelapparatet være kraftfullt nok.

Høyre er særlig opptatt av de problemer som følger av at virkemiddelapparatet ikke er tilpasset store bedrifters satsing på miljøteknologi, og vil derfor be om at Regjeringen gjennomgår virkemiddelapparatet slik at også disse får tilgang til støtteordninger som kan utløse større miljøteknologiske investeringer.

Med dette utgangspunktet vil Høyre anmode Regjeringen om å seneste i forbindelse med Revidert Nasjonalbudsjett for 2010 komme tilbake med forslag til en utvidelse av rammen for den nye ordningen. Høyre håper også at Regjeringen da ser på muligheten for at penger under eksisterende ordninger innenfor miljø- og klimatiltak omdisponeres og overføres til den nye miljøteknologiordningen.

Som en del av klimaforliket mellom regjeringspartiene og Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble det i januar 2008 enighet om å overoppfylle Norges klimaforpliktelser i Kyotoavtalen med 10 prosent. Fordi Norge ikke klarer å innfri våre forpliktelser – og overforpliktelser – i Kyotoavtalen med reduksjon i klimagassutslipp innenlands alene, er vi avhengig av å kjøpe klimakvoter gjennom finansiering av prosjekter i utviklingsland gjennom den såkalte grønne utviklingsmekanismen. Selv om ideen om at vi kan få til langt større reduksjoner i klimagassutslippene gjennom rimelige tiltak i utviklingsland enn vi ville gjennom bare å gjennomføre tiltak i Norge er god, er realiteten at for mange av de aktuelle prosjektene er den faktiske effekten i form av klimagassutslipp usikker. Regjeringen har fått kritikk for flere av prosjektene den har villet gå inn i for å oppfylle – og overoppfylle – våre Kyotoforpliktelser.

Samtidig som Regjeringen vil møte våre klimaforpliktelser gjennom kjøp av billige kvoter fra tiltak i utviklingsland, så selger den kvoter dyrt til våre europeiske naboland. Regjeringen legger i statsbudsjettet opp til å selge 6,33 mill. tonn CO₂-ekvivalenter inn i EUs kvotesystem. 6,3 mill. tonn CO₂ tilsvarer om lag 12 prosent av de forventede klimagassutslippene i Norge i 2010. Kvotesalget gir en forventet salgsinntekt med en kvotepris på 130 kroner per tonn CO₂-ekvivalenter på 825 mill. kroner. Grunnen til at Norge har kvoter å selge er at petroleumsvirksomheten på sokkelen, i motsetning til nesten all annen industri i EU og Norge, ikke får tildelt noen vederlagsfrie kvoter fra myndighetene, men må kjøpe kvoter i kvotemarkedet for alle sine klimagassutslipp. Derfor har Norge relativt sett flere kvoter til disposisjon enn det landene i EU har, og kan selge disse i kvotemarkedet.

I EUs klimakvotesystem er det den samlede tilgangen på utslippskvoter som bestemmer hvor store klimagassutslippene blir. Når Norge selger 6,33 mill. tonn CO₂ inn i kvotesystemet betyr det at EUs klimagassutslipp øker tilsvarende. Det mest effektive tiltaket – som gir de største utslippsreduksjonene i forhold til innsatsen - for å redusere utslipp av klimagasser er sletting av klimakvoter fremfor å selge dem i EUs kvotemarked. Derfor foreslår Høyre å slette 1,5 mill. tonn CO₂ fremfor å selge dem i EUs kvotemarked. Salget av klimakvoter blir dermed 4,8 mill. tonn fremfor 6,3 mill. tonn. Dette vil redusere Norges salgsinntekter fra salg av klimakvoter med 195 mill. kroner, fra 825 mill. kroner til 630 mill. kroner.

Energi og miljø – oppsummert	
Energiforskning Norges Forskningsråd, PETROMAKS (petroleumsforskning)	50 mill kr
Bevilgning Petoro	50 mill kr
CO2-håndtering, kapitalinnskudd, fond, 1 mrd kr	
Bekjempelse av Gyro	7 mill kr
Direktorat for naturforvaltning, nytt skogvern	10 mill kr
Riksantikvaren – bevaring av kulturminner	3 mill kr
Norsk kulturminnefond, fondskapital 100 mill kr	
Forvaltning av friluftsområder	5 mill kr
Fond for miljøvennlig teknologi, fondskapital 5 mrd kr	
Sletting av klimakvoter på ca. 1,5 millioner tonn CO2-ekvivalenter	200 mill kr
Miljøteknologi inklusiv miljøprosjekt i maritime næringer	115 mill kr

For øvrig viser vi også til følgende grønne skatteendringer:

Grønne skatte- og avgiftsendringer	Bokført
Støtteordning for kjøp av miljøvennlige biler	-65 mill kr
Momsfritak for leasing av batteri i elbiler (Think)	-6 mill kr
Momsfritak ved leasing av elbiler (privat- og firmabil)	-1,3 mill kr
Frita nullutslippsbiler fra fordelsbeskatning	-1 mill kr
Gå mot å halvere avgiftsfordelen for biodiesel	-180 mill kr
Redusere Regjeringens gassavgift	-25 mill kr
Redusere avgift på avfall (forbrenningsavgift)	-90 mill kr
Innføre avgift på plastposer, 1 kr.	700 mill kr
Økt sluttbehandlingsavgift for avfall fra 447 til 1000 kr	0

3.7 Familie og kultur – Valgfrihet for familiene og en moderne kulturpolitikk

Familie

Familien er samfunnets viktigste fellesskap og arena for trygghet, tilhørighet og utvikling. Høyre mener at familien skaper og sikrer en trygg ramme om barns oppvekst, og vil derfor sørge for at familien gis mulighet til selvstendighet, innflytelse over og valgfrihet i oppdragelsen, omsorgen og utdanningen.

Familieøkonomien påvirkes av finanspolitikken. Økte avgifter og et høyt skattenivå vil i stor grad ramme familieøkonomien, og Høyre vil derfor tilrettelegge for en finanspolitikk hvor noe av den økonomiske veksten brukes på skattelettelser. I en tid med finanskriser er det av avgjørende betydning at finanspolitikken innrettes på en slik måte at arbeidsplasser sikres og at renten holdes på et nivå som husholdningene er i stand til å håndtere. En stimulerende næringspolitikk og investeringer for fremtiden, vil prege Høyres budsjett og bidrar til å opprettholde velferden og sikre at ikke flere faller utenfor samfunnet i nedgangstider. Videre vil Høyre sørge for at det lønner seg å spare. Med dette som utgangspunkt dannes en god familiepolitikk.

Høyre ønsker at alle barn skal ha et tilbud om barnehageplass. Det er likevel urovekkende å se at utbyggingen har skjedd i et slikt tempo at, til tross for store summer investert, kvaliteten i barnehagene ikke er blitt ivaretatt i tilstrekkelig grad. Den massive utbyggingen har skjedd i en tid med høye byggekostnader og det er grunn til å anta at fokus på nye plasser har bidratt til at rehabilitering og renovering av eksisterende barnehager ikke har blitt prioritert. Førskolelærermangelen er bekymringsfullt stor, antallet dispensasjoner øker og tilrettelegging for særskilte grupper barn har ikke blitt viet tilstrekkelig oppmerksomhet i form av konkrete tiltak. Særlig er det utfordringer knyttet til barns språkutvikling, og Høyre mener det må satses på språkstimulerende tiltak for barn med annet morsmål eller forsinket språkutvikling.

Regjeringen imøtekom våren 2009 Høyre og resten av opposisjonens krav i forbindelse med behandlingen av lovforslag om finansiering av private barnehager. Det er derfor overraskende når det i fremlagte budsjettforslag gis en økning i offentlig finansiering av private barnehager først fra første oktober neste år. Høyre mener private barnehager bidrar til stort mangfold i barnehagetilbudet, utvikling av barnehagesektoren, større foreldreinnflytelse og effektiv ressursutnyttelse og vil derfor arbeide for raskere innføring av full likebehandling mellom offentlige og private barnehager og fremmer forslag om at økningen skal gjelde fra første januar 2010.

Det er behov for forskning på effekter av ulike omsorgsformer for de aller minste barna. Høyre vil derfor avsette 10 millioner til forskning med det mål å avdekke fordeler og ulemper ved opphold i barnehage i forhold til annen omsorg for barn i alderen ett til tre år. Fortsatt satsing på kontantstøtte må sees i lys av foreldres rett og frihet til å velge omsorg for sine barn og hva som er til det beste for det enkelte barn.

Et godt barnevern er et barnevern med stort mangfold av tiltak og tilbud, med høy kvalitet og med god ressursutnyttelse. Høyre ser et sterkt behov for å sikre at all kompetanse innen barnevernssektoren kommer ulike barn og ungdom med ulike utfordringer til gode. Høyre ser at private institusjoner og tiltak har mye å bidra med i så måte, og vil sikre disse aktører likebehandling i forhold til det offentlige barnevernet. Det er også viktig at ulike fagmiljøer med ulike tilnærminger til barnevernsfeltet får utvikle seg. Høyre vil derfor at det igangsettes forskning på flere metodiske tilnærminger enn de områder som det i dag kanaliseres forskningsmidler til.

Barn i familier med trang økonomi har begrenset mulighet til å delta i aktiviteter i fritiden. Høyre foreslår, også i år, å innføre en tilskuddsordning hvor det gis støtte til betaling av kontingenter ved deltakelse i frivillige lag og organisasjoner for barn og unge fra ressursvake hjem. Det er viktig at velferdsordninger kanaliseres til de grupper i befolkningen som trenger det mest, og Høyre mener det derfor er grunnlag for å lempe på maksprisordningen i barnehagen og heller innføre inntektsgradert foreldrebetaling for å sikre at ressursvake familier kan nyte godt av et barnehage tilbud til en lavere pris enn makspris.

Kultur

Høyre ønsker en kulturpolitikk som bygger på kunstens og kulturens egenverdi for det enkelte menneske. Vi vil derfor ha et mest mulig mangfoldig kulturliv der alle har tilgang til opplevelse, deltagelse som grunnlag for egne utviklingsmuligheter. Kulturen i et samfunn må vokse nedefra og således i minst mulig grad være gjenstand for offentlig styring eller regulering. Det offentlige oppgave må derfor rettes mot det å bidra med nødvendig infrastruktur og styrke de delene av kulturlivet som ikke selv makter å opprettholde en tilfredsstillende utvikling på grunnlag av markedet. Det norske markedet er også begrenset i forhold til de forventninger og samfunnsmessige behov kulturlivet i en moderne vestlig nasjon må forventes å fylle.

Dagens virkemiddelapparat innenfor mediepolitikken i liten grad er tilpasset dagens behov. Høyre har ved en rekke anledninger etterlyst en nødvendig gjennomgang av mediepolitikken virkemiddelapparat. Regjeringen har satt ned et utvalg for å vurdere dette. Høyre vil på fritt grunnlag vurdere hvilke økonomiske bidrag som vil være nødvendig i forhold til et tidsmessig system, men ser på det nåværende tidspunkt ingen grunn til å endre holdning i forhold til mediepolitikken og vil som tidligere foreslå kutt i produksjonstilskuddet til papiravisene.

Kultur og familie - oppsummert

Kulturpolitiske prioriteringer	15 mill kr
Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder som går i barnehagen	10 mill kr
Forskning, kvalitet i barnehager	10 mill kr
Tilskuddsordningen for barnevernsbarn med tiltak i bedrift	15 mill kr
Støtteordninger til betaling av kontingent til deltakelse i fritidsaktiviteter for barn fra særlig ressursvake hjem (via NAV)	15 mill kr
Bedre finansieringsgraden i private barnehager (til 88 pst. finansieringsgrad)	114 mill kr
Gradert barnehagepris i flere kommuner, utvide ordning med 150 mill kr	Se kap 3.8

Herreløs arv går til frivillige organisasjoner	3 mill kr
Bedre ordningen med momskompensasjon for frivillige organisasjoner, 50 mill kr i 2010	Se kap 3.13
Flere skattetiltak for å bedre situasjonen for frivillige organisasjoner	Se kap 2.3

3.8 Kommunal og forvaltning (inkl. innvandring og integrering)

Kommunal

Kommuneoppvegget for 2010 baserer seg på Regjeringen Stoltenberg II sitt inntektssystem for kommunesektoren, innført i 2009. Da inntektssystemet ble behandlet, tok Høyre flere initiativ for at det skulle sikres bred politisk enighet om inntektssystemet for kommunesektoren for å sikre et mer forutsigbart, enkelt og rettferdig inntektssystem. Regjeringen valgte imidlertid å vedta et system som kun fikk helhetlig støtte fra regjeringspartiene.

Ettersom systemet avviker betydelig fra Høyres alternativ er det svært komplisert å fremme vårt alternative system på alle områder. Høyre vil derfor vise til hovedtrekkene i vårt alternative inntektssystem og begrense forslaget til å foreslå å opprettholde ordningen med å tilbakeføre deler av selskapskatten til kommunene.

For Høyre er det viktig at kommunene får beholde deler av selskapskatten lokalt. Det skaper et viktig grunnlag for kommunene å føre en positiv og fremtidsrettet næringspolitikk. Dette standpunktet ble støttet av både Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Kommunenes Sentralforbund (KS) i høringen i forbindelse med nytt inntektssystem. Høyre vil derfor at 4,25 pst av selskapskatten tilbakeføres til kommunene.

Regjeringen Stoltenberg II har forlatt målet om at kommunene skal finansieres med 50 pst av egne skatteinntekter. Høyre mener at målet fortsatt bør være 50 pst og at det kommunale skattøre burde ha vært satt høyere som følge av dette. Ettersom grunnlaget gjennom inntektssystemet nå er endret og forslag om høyere skattøre vil ha andre fordelingsmessige virkninger enn under det tidligere systemet.

Regjeringens opplegg for kommunesektoren i 2010 er et nøkternt og stramt opplegg som vil kreve omstilling og kutt fra kommunenes side. Den økonomiske balansen som Regjeringen i sin første regjeringserklæring varslet at kommunene skulle oppnå er lengre unna enn noen gang. Om kommunene skal kunne forbedre velferdstilbudet innenfor denne rammen må de effektivisere driften og fokusere på å få mer kvalitet i tjenestene innenfor de samme økonomiske rammene.

Regjeringen Stoltenberg II overtok en kommunesektor i 2005 med utgifter under kontroll, voksende inntekter og som satte av mer enn 3 pst til fremtidige investeringer og utrygge tider. Nå opplever kommunesektoren (utenom Oslo) for første gang et negativt driftsresultat som betyr behov for kutt og omstilling. Høyre mener Regjeringen ikke gjør nok for å bistå kommunene i den vanskelige situasjonen eller for å dempe den forventningskrisen den har skapt. Tvert om mener Høyre at Regjeringen forsetter å gi inntrykk av at handlingsrommet i kommunene er større enn det som er realiteten.

Det er behov for en kommunereform som sikrer lokalsamfunnene mer frihet og større ansvar. Høyre vil derfor gjennomføre en omfattende oppgave- og kommunereform som skaper bedre tjenester og større og mer robuste kommuner. Nedleggelse av fylkeskommunen, en reduksjon i antallet fylkesmannsembeter samt å begrense fylkesmannens mulighet til å overprøve

kommunale vedtak til legalitetskontroll og klager på saksbehandling vil være en del av denne reformen.

Integrering og inkludering

Høyre mener det er behov for sterkere fokus på integrering, og særlig i den første fasen knyttet til språkopplæring og arbeid. Det er særlig viktig å fokusere på kvinner og barn. Høyre vil fremme en rekke nye forslag for å forsterke introduksjonsarbeidet. I statsbudsjettet for 2010 foreslår blant annet Høyre å gi deltakere på introduksjonskurs med barn i barnehagealder, tilbud om gratis barnehageplass, en utvidelse av e tilbudet om språkkartlegging av alle 4- åringene til å gjelde hele landet mv.

Høyre mener at det er viktig å legge til rette for at introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere og flyktninger omfatter hele familien. Et viktig virkemiddel for å nå dette er å tilby gratis barnehagetilbud til denne gruppen under forutsetning av at både mor og far deltar i ordningen - eller er i arbeid eller utdanning. Dette vil legge bedre til rette for integrering av kvinner og barn i det norske samfunnet.

Grunnleggende ferdigheter i norsk er svært viktig for barns mulighet til å lykkes i Norge. Derfor er det viktig at vi fanger opp alle barn som har språkproblemer på et tidligere tidspunkt enn i dag. Ordningen med språkkartlegging som gjennomføres i enkelte kommuner i landet, omfatter ikke bare barn med minoritetsbakgrunn. Høyre ønsker at ordningen blir landsomfattende og at ordningen utvikles i takt med kunnskapen som oppnås som en følge av gjennomførte evalueringer.

Det er kommunene som har hovedansvaret for introduksjonsarbeidet. Høyre ønsker fortsatt tilskudd til kommunale introduksjonstiltak.

Regjeringen har lagt til grunn at det kom mer 18 500 asylsøkere i 2010. Siden 2005 har antallet asylsøkere økt fra 5 500 til 18 500. Høyre mener at det er nødvendig å stramme inn på asylpolitikken slik at det kommer færre grunnløse asylsøkere til Norge. Høyre fremmer flere konkrete forslag som vil innebære en strengere asylpolitikk. Anslaget for nye asylsøkere reduseres derfor med 5 000. Forslagene innebærer bl.a. forslag om å reversere regjeringens liberalisering i asylpolitikken, få på plass flere returavtaler, økt krav til underhold ved familiegjenforening og informasjonstiltak i land hvor de fleste grunnløse asylsøkerne kommer fra. Samtidig foreslås det etablert en instruksjonsmyndighet for Regjeringen overfor UNE i prinsippsspørsmål tilsvarende ordningen som eksisterer overfor UDI og at Regjeringen bes å gjennomgå prosedyrene for hvordan straffbare forhold som fremkommer gjennom saksbehandlingen og asylintervju i UDI og UNE, blir videreformidlet og fulgt opp overfor statsadvokaten.

Høyre mener det er behov for å utvikle en alternativ strategi til dagens uforutsigbare politikk, og en ny modell for drift av asylmottak som kan bidra til mer kompetanse innenfor fagfeltet. Relevant i denne sammenheng er å utvikle egne kompetansemottak, lokalisert i ulike deler av landet, og som kan spesialisere seg på ulike områder innenfor fagfeltet som for eksempel returproblematikk, kartlegging, enslige mindreårige asylsøkere, kvalifisering mv.

Høyre foreslår ingen reduksjon i bevilgningene til norskopplæring selv om vi legger til grunn en politikk som vil redusere antall asylsøkere. Det betyr at Høyre i realiteten styrker norskopplæring for asylsøkere og innvandrere.

Kommunal og innvandring/integrering- oppsummert	
Kommunal selskapsskatt beholdes (innbyggertilskudd reduseres tilsvarende)	9200 mill kr
Gratis barnehage for de på INTRO-ordningen	25 mill kr
Språkkartlegging 4-åringer (tilskuddsordning for lokale introduksjonstiltak)	15 mill kr
1 undervisningstime i matematikk på barnetrinnet	60 mill kr
Gradert barnehagepris til familier med lav inntekt, øremerket innenfor innbyggeritlskudd	150 mill kr
Øremerket til lokalt barnevern, omdisponert fra statlig til kommunalt	100 mill kr
Tilsagnsfullmakt 250 mill kr, for å få flere kommunesammenslåinger	

3.9 Forsvar – Et moderne og troverdig forsvar

Høyre er sterkt bekymret for situasjonen i Forsvaret, og prioriterer i sitt alternative statsbudsjett for 2010 å styrke forsvarsbudsjettet med 500 millioner kroner ut over Regjeringens forslag.

Regjeringen får også for 2010 budsjettforslaget i balanse ved å videreføre lav aktivitet og lite driftsmidler til alle forsvarsgrenene og Heimevernet. Dette er en utvikling vi har sett over flere år, og som har alvorlige konsekvenser for Forsvarets operative evne og muligheten for på sikt å få et forsvar med balanse mellom ressurser og oppgaver. Også i 2010 vil det bli øvet, seilt og fløyet for lite i Forsvaret. Særlig dramatisk er det at Heimevernet heller ikke i 2010 vil få midler til å øve størstedelen av sine styrker. Dette er i strid med Stortingets tidligere forutsetninger og vedtak om kvalitetsreformen i HV, og setter hele omstillingen i fare.

Regjeringen har uttalt at den styrer forsvarspolitikken i full overensstemmelse med den langtidsplanen for Forsvaret som de rødgrønne partiene vedtok i Stortinget mot stemmene til en samlet opposisjon i 2008 (St. prp. nr. 48 (2007–2008)). Planen inneholder noen positive elementer og det er en betydelig grad av enighet rundt de sikkerhetspolitiske hovedlinjene, men behandlingen av langtidsplanen synliggjorde samtidig stor uenighet mellom Regjeringen og opposisjonen både i forhold til det reelle kostnadsbildet for Forsvaret, bevilgningsnivået og prioriteringer innenfor strukturen.

Høyre mener at en rekke av de vedtak Regjeringen drev igjennom i langtidsplanen vil ha uheldige konsekvenser for Forsvaret. Særlig kritisk er Høyre til realismen i de økonomiske planforutsetningene for regjeringen har lagt til grunn for langtidsperioden og i de enkelte års budsjetter. Flere av Riksrevisjonens rapporter om situasjonen i Forsvaret har de siste årene gitt Høyre rett i dette, men Regjeringen synes fortsatt ikke å ta virkeligheten inn over seg..

Regjeringens budsjettforslag for 2010 legger opp til et forsvarsbudsjett med en utgiftsramme på 34.930 millioner kroner, hvilket i følge Regjeringen innebærer en reell økning på 395 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2009. Budsjettforslaget for 2010 fremstilles som et nytt "løft" for forsvarssektoren, men i realiteten medfører det i beste fall en videreføring av det for lave nivået fra 2008 og 2009. Flere av forsvarsgrenene opplever også reelle kutt, samtidig som de får overført flere oppgaver gjennom en omlegging av Forsvarets logistikkorganisasjon.

Nettopp av den grunn vil Høyre også i 2010 konsentrere seg om styrke driftsbudsjettene i alle forsvarsgrener. Øvelses- og aktivitetsnivået er på et kritisk minimum, noe som medfører at kompetanse og operativ evne forvitrer år for år. Hæren fortsetter å være i en særlig presset situasjon, mellom store materiellinvesteringer i de andre forsvarsgrenene og med en forutsatt opptrapping som stopper opp i 2010. Sjøforsvaret og Luftforsvaret er i en situasjon hvor nytt og moderne materiell blir tilført, om enn svært forsinket, men å bemanne, trene, øve og operere som nødvendig, lar seg ikke gjennomføre.

Det er ikke grunn til å tro at balanse i 2012 er innen rekkevidde. Faren er stor for at det med dagens budsjettutvikling fortsatt vil bli gjort feilinvesteringer og at det med regjeringens

politikk vil fremtvinge seg behov for ytterligere reduksjon av struktur og organisasjon. Riksrevisjonens undersøkelser viser samtidig at det mangler gode rapporteringsrutiner som kan avdekke den underliggende ubalansen.

Høyre mener derfor at ubalansen mellom Forsvarets oppgaver og ressurser videreføres med Regjeringens forslag til budsjettet for 2010.

Forsvar – oppsummert	
Gjenåpne Olavsvern	30 mill kr
Permanent driftsstøtte, Veteranforbundet SIOPS	0,5 mill kr
Hæren	160 mill kr
Sjøforsvaret	125 mill kr
Luftforsvaret	125 mill kr
Heimevernet	75 mill kr

3.10 Utenriks og bistand – Medansvar, innflytelse og realisme

Norsk utenrikspolitikk må ses i nøye sammenheng med sikkerhets-, energi-, utviklings-, handels- og Europapolitikken. Den økende graden av regional og global integrasjon skaper både muligheter og utfordringer for et lite land med en åpen økonomi. Den pågående uroen i verdens finansmarkeder er et godt eksempel på dette. Det er behov for klare politiske prioriteringer fra Regjeringen og Stortinget, og en stor grad av realisme og klart fokus på måloppnåelse hva angår norske virkemidler, muligheter og målsettinger i utenrikspolitikken.

Internasjonalt samarbeid er en forutsetning for å løse globale så vel som nasjonale utfordringer. Norge skal respektere sine forpliktelser innenfor bl.a. FN, NATO og EØS og opptre som lojal og engasjert samarbeidspartner for nærstående og andre land. Samtidig skal norsk utenrikspolitikk søke å identifisere, eller skape, internasjonalt handlingsrom for å fremme norske interesser og verdier. Dette krever en bedre koordinering av den samlede norske innsatsen utenfor Norges grenser.

Høyre ønsker et fullt norsk medlemskap i EU – så snart som mulig. Den politiske og økonomiske integrasjonen i Europa omfatter også Norge, og det er i Norges klare interesse å bidra til denne prosessen ikke bare økonomisk, gjennom dagens finansieringsordninger, men også politisk og med full medbestemmelsesrett i Europa.

Bistand og handel

Høyre støtter en betydelig økning av bevilgningen til utvikling og bistand, men legger opp til en noe lavere vekst enn det regjeringen foreslår i 2010. Høyre vil ønske en utviklings- og bistandspolitikk som fokuserer på resultater, fremfor regjeringens symbolske målsetninger om en fast prosentandel av bruttonasjonalinntekt (BNI).

Den norske debatten om bistand fokuserer på størrelsen på bistandsbevilgningene, gjerne i prosent av bruttonasjonalinntekten, som kjennetegnet på en god politikk for fattigdomsbekjempelse. Denne forestillingen svekker effekten av bistanden: Når målet er økte budsjetter, kan også behovet for å evaluere resultater og forbedre innsatsen lett bli mindre.

Høyre understreker betydningen av en utviklingspolitikk som måles i resultater snarere enn i prosentandeler av BNI. Et viktig kriterium vil være om Norge greier å føre en helhetlig og konsistent utviklingspolitikk. For Høyre er det viktig at flere virkemidler tas i bruk og ulike politikkområder må ses i sammenheng dersom Norge skal kunne bidra positivt til utvikling og fattigdomsreduksjon. Samtidig må den bistanden vi fortsatt skal yte, være mer konsentrert og målrettet og underlegges strenge resultatkrav.

Regjeringens forslag innebærer at utviklingshjelpen nominelt sett øker med 1 225 mill kr innenfor programområde 3, som er bistand. Økningen dekker ikke den budsjetterte utgiftsvekstensom skjer innenfor to budsjettkapitler alene: miljø- og bærekraftig utvikling (regnskog) øker med 626 mill kr, mens flykntingiltak i Norge, godkjent som bistand øker med 877 mill kr. Dette betyr at regjeringens budsjettforslag i realiteten er et forslag til kutt til noen tradisjonelle bistandsområder og fattigdomsbekjempelse.

Høyre øker i sitt alternative budsjett bevilgningene over programområdet med 424 mill kr. sammenliknet med 2009-budsjettet. Dette er allikevel en reduksjon i forhold til regjeringens budsjettforslag.

Høyre ønsker en helhetlig norsk utviklingspolitikk hvor bistand kun skal utgjøre en del. Vi mener at et fortsatt høyt bistandsnivå fra de rike landene er nødvendig for å kunne nå FNs tusenårsmål, men innenfor tradisjonell bistand ønsker Høyre et klarere tematisk og geografisk fokus og strengere krav til mottakerlandene når det kommer til utvikling innen demokrati, rettsstatsprinsipper og styresett. Særlig vil vi sette strenge krav til land som mottar norsk budsjettstøtte. Høyre vil konsentrere norsk bistand til Afrika, og noen særlig viktige temaområder som helse og utdanning. Vi fjerner derfor norsk bilateral støtte til Latin-Amerika og reduserer den til Midtøsten og Asia, med unntak av Afghanistan.

Bistand til Afghanistan av avgjørende betydning for å bidra til at afghanske myndigheter, i samarbeid med det internasjonale samfunnet, særlig FN og NATO, lykkes. Dette krever bedre tjenester, som helse og utdanning, bedre infrastruktur, som veier og vannforsyning. Institusjonsoppbygging må intensiveres og prosjekter gis et sterkere lokalt eierskap for å hjelpe sentralmyndighetene til å få kontroll over hele landet.

For Høyre er den viktigste utfordringen å overholde togradersmålet samtidig som alle får tilgang til energi. Det er i dag 1,6 milliarder mennesker uten tilgang på energi, nesten alle lever for under 2 dollar dagen.

Høyre foreslår å fjerne toll for flere utviklingsland som eksporterer varer til Norge slik at de får et bedre grunnlag for å utvikle sin økonomi. Å bedre utviklingslandenes muligheter til å delta i den globale økonomien er en forutsetning for å bringe mennesker ut av fattigdom på varig basis. Handel og økonomisk vekst er de sterkeste drivkreftene for å hente mennesker varig ut av fattigdom. Bare de siste 10 årene har flere hundre millioner mennesker gått fra absolutt fattigdom til økt velstand.

Utenriks - oppsummert

Øke bistanden i forhold til budsjettet for 2009	424 mill kr
Tollfrihet for land på DAC-listen med over 75 mill innbyggere	33 mill kr
Økt regionbevilgning til Afrika (omdisponert fra kutt til Latin-Amerika)	50 mill kr

3.11 Nordområdesatsning

Nordområdene representerer store muligheter for Norge. På grunn av sin ressursrikdom og flere uavklarte folkerettslige forhold er området av stor strategisk betydning. Det økte fokuset på nordområdene har skapt store forventninger i den nordlige landsdelen. Noe av problemet består i uklar kommunikasjon fra Regjeringen om hva som menes med "nordområdene", hva slags strategiske mål man har og hvordan disse skal nås.

Vi bevilger 500 millioner mer til Forsvaret, hvorav 32 millioner for å sørge for fortsatt drift av Olavsværn i Tromsø. Vi ønsker at Forsvaret skal fly, seile og øve mer, noe som styrker suverenitetshevdelsen i nord.

Høyre ønsker å styrke folk-til-folk-samarbeidet med Russland gjennom Barentssekretariatet. I en tid med politisk spenning mellom Russland og Europa er det viktig å styrke sivile og personlige bånd med vårt naboland.

Kunnskap er navet i nordområdesatsingen. Utdanningsmuligheter i nord er avgjørende for befolkningsutviklingen i regionen, og Høyre vil derfor støtte et studiesenter i Nord-Troms.

Næringsutvikling er en avgjørende, og ofte oversett side av nordområdepolitikken. Høyre ønsker sterkere fokus på Nordvest-Russland i investeringsfondene under SIVA. Denne satsingen må i større grad enn i dag styres fra nord. Høyre vil også understreke viktigheten av å fokusere på utviklingen av energisektoren i nord. En ny nettpolitikk og en fortgang i olje- og gassleting i nord er nødvendig.

Nordområdene - oppsummert

Økning til prosjektsamarbeid med Russland, primært via Barentssekretariatet	10 mill kr
Fortsatt drift av Olavsværn	32 mill kr
Studiesenter i Nord-Troms	3 mill kr
Økte bevilgninger til Forsvaret i Nord	
Styrket oljevernberedskap	20 mill kr

3.12 Næring – Trygge bedrifter og arbeidsplasser

Det er verdiskapingen ute i alle landets små og større bedrifter som legger grunnlaget for vår velferd. Derfor vil Høyre ha en politikk som trygger arbeidsplassene gjennom å styrke bedrifter og privat eierskap. Næringspolitikken må gjøre det enklere å skape og drive bedrifter. Den må stimulere til investeringer og den må tilby gode og mest mulig like konkurransevilkår.

Høyre fremmer derfor en rekke forslag til bedre rammevilkår og til system- og strukturendringer som vil gjøre norske bedrifter og arbeidsplasser sterkere på veien ut av den lavkonjunktur store deler av norsk næringsliv vil befinne seg i også i 2010.

Finansmarkedene normaliserer seg gradvis etter at finanskrisen rammet høsten 2008, men krisen i realøkonomien slår nå inn i mange næringer, og ikke minst vil verftsneringen og leverandørindustrien til offshoresektoren kunne få betydelige negative ettervirkninger.

Dårlig tilgang på lån og garantier i kombinasjon med sviktende markeder, lavere oljepris, kontraheringsstopp i mange shippingsegmenter, myndighetenes vegring mot å sette fortgang i å legge til rette for nye letearealer etter olje og gass trekker i negativ retning. Samtidig vil et ekspansivt budsjett for 2010 med historisk høy oljepengetbruk kunne medvirke til stigende renter og dermed en styrking av den norske kronen, noe som vil ramme eksportindustrien sammen med markedssvikt i mange segmenter.

Høyres budsjettforslag viser en alternativ vei. Vi anviser konkrete tiltak som kan bedre rammevilkårene for bedrifter og eiere og trygge arbeidsplasser. Vårt hovedfokus er økt lønnsomhet for bedriftene. Det vil føre til økt investeringslyst og investeringsevne og sikre arbeidsplassene. Skatteinntektene vil som følge av dette øke og grunnlaget for velferdssamfunnet trygges.

Økte lånerammer/finansieringsmuligheter

Finansieringsvansker er en av hovedårsakene til krisen i verftsindustri og leverandørindustri. 40 % av kontraherte bestillinger er ikke finansiert. Høyre mener det er for tidlig å redusere økningen av lånerammene gjennom Innovasjon Norge som ble etablert i tiltakspakken i februar 2009, slik Regjeringen har lagt opp til og foreslår at rammen for lavrisikolån økes med 1 mrd. kroner og landsdekkende innovasjonslån med 300 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Næringsrettet forskning/utvikling/markedsføring

Bedriftsrettet forskning gjennom brukerstyrt innovasjonsarena stoppes nå av regjeringen og Norges Forskningsråd måtte dagen etter budsjettframlegget avlyse utlysningen på 50 mill. kroner til gryteferdige prosjekter fra forskningsmiljøer og fra industrien selv. Høyre mener slike bevilgninger akkurat nå er helt nødvendige og foreslår 50 mill. kroner. Vi foreslår også 10 mill. kroner til ekstra satsing på markedsføring for møbelindustrien. I tillegg foreslår Høyre økte bevilgninger til forskning over bl.a. kunnskapsdepartementets og energidepartementets budsjetter.

SkatteFUNN-ordningen

Denne ordningen ble etablert mens Høyre satt i regjering i 2002 og har vært en stor suksess som et konkret verktøy til forsknings- og utviklingsarbeid initiert og utført av bedriftene selv, men med skattefradrag. Evalueringen viser at ordningen er udiskutabelt positiv. Likevel har den rødgrønne regjeringen svekket ordningen. Høyre foreslår i sitt alternativ å styrke ordningen igjen ved å heve beløpsgrensen for egenutførte prosjekter til 8 mill. kroner for bedriftsintern støtte og til 10 millioner kroner for bedriftsekstern støtte, dog slik at samlet fradraggrunnlag ikke overstiger 10 mill. kroner i inntektsåret. Høyre fjerner også regelen om maksimal timesats på 500 kroner, samt fjerner taket på antall fradragsberettigede timer for egne ansatte. Vi ønsker også at ulønnet egeninnsats skal gi rett til SkatteFunn støtte.

Avskrivningssatser på maskiner

Høyre ønsker å forlenge ordningen fra tiltakspakken med økt avskrivningssats på investering i nye maskiner. Ordningen ble hilst varmt velkommen av næringslivet i en vanskelig situasjon, og den realøkonomiske situasjon tilsier at det fortsatt er avgjørende viktig med denne type stimulering for å få til nyinvesteringer.

Kjøp av aksjer i egen bedrift

Det er positivt både for bedriften og den enkelte at ansatte kan få mulighet til å være medeier i egen bedrift. Høyre ønsker derfor å øke grensen for det skattefrie beløp til 8000 kroner. Grensene i Norge er svært lave sammenlignet med andre land hvor ansattes medeierskap er mer alminnelig.

Kjøp av aksjer i andres bedrifter

Høyre mener det er svært positivt at folk ser verdien av å styrke næringslivet gjennom å spare i aksjer. Vi ønsker derfor at personlige investorer skal kunne få investere i aksjer etter en "fritaksmetode" på samme måte som aksjeselskaper, slik at utbytte og gevinster forblir skattefrie så lenge de ikke tas ut av investeringssituasjonen og befinner seg på en separat bankkonto. Vanlig beskatning inntreffer når pengene tas ut fra denne konto. Høyre vil foreslå denne såkalte "KLAS (Kontoer for langsiktig aksjesparing) modellen" utredet og innført.

Lavere skatt på norsk eierskap

Høyre foreslår å avvike arveavgiften fra 2010 for å lette generasjonsskifte i familieeide bedrifter, og redusert formueskatt for å styrke norsk privat eierskap i norske bedrifter.

Ungt entreprenørskap

Satsingen på å få ungdom interessert i entreprenørskap gir fantastiske resultater i skolen mange steder og Høyre vil forsterke innsatsen gjennom å foreslå 5 mill. kroner ekstra til tiltaket.

Nettolønnsordningen

Høyre mener at det er viktig med ordninger som stimulerer til å ansette norske sjøfolk. Det opprettholder nivået på landets maritime kompetanse. Høyre mener at nettolønnsordningen skal bestå. Men det er viktig å understreke at den har en konkurransevridende effekt i forhold til andre næringer. Ikke minst er kritikken fra norsk fiskerinæring massiv. Det er derfor gode

argumenter for begrense nettolønnsordningen. Det gjør da også regjeringen og Høyre foreslår en grense på 125 000 kroner per sysselsatt som maksimal utbetaling over ordningen for 2010.

Konkurransopolitikk og offentlige innkjøp

Offentlige innkjøp må skje på en effektiv og profesjonell måte. Mange tilbydere opplever regelverket som vanskelig tilgjengelig og at det ikke forvaltes med så stor ryddighet som det burde. Mange klager og Riksrevisjonens kritikk er vitnesbyrd om det. Høyre øker derfor bevilgningene til Konkurransetilsynet og til Klagenemnda for offentlige innkjøp med til sammen 8 mill. kroner.

Landbruk

Høyre ønsker et landbruk preget av omstilling, nytenkning, fremtidstro og vilje til minst mulig avhengighet av offentlige tilskudd. De globale handelsforhold og ikke minst WTO-forhandlingene vil medføre endringer som må gjøre norsk landbruk mer konkurransedyktig både hjemme og ute. Den varslede landbruksmeldingen må ta for seg hele verdikjeden innen landbruket og trekke opp linjene for fremtidsrettet satsing og lønnsom drift gjennom hele produksjonskjeden. Landbruksavtalen må følge kalenderåret for en bedre oversikt over de økonomiske konsekvenser av jordbruksoverføringene.

Det må satses på nye næringsnisjer etter som landbruket rasjonaliseres og får nye strukturer. En viktig del av strukturrasjonaliseringen er samdriftsmodeller og størrelsen på brukene. Det er derfor avgjørende at samdrifter kan få leie kvoter opp til kvotetaket, at avstandsbegrensninger og deltakerbegrensninger i samdrifter oppheves, at regelverket for melkeproduksjon gjennomgås og at det blir foretatt en samlet gjennomgang av rammebetingelser for samdriftsbønder.

Høyre ønsker også en gjennomgang av reindriftsnæringen i form av en melding, aktualisert av konfliktnivået mellom reindriftsnæringen og øvrige primærnæringer.

Høyre mener det er viktig at eiendomsretten i distrikts-Norge følges av realiteter når det gjelder verdier. Det betyr at boplikt og prisreguleringer på landbrukseiendommer må oppheves, jordlovens bestemmelser om delingsforbud må endres og odelsloven moderniseres. Først da kan vi få en gjennomgripende modernisering og strukturrasjonalisering av det norske landbruket.

Fiskerier

Den norske fiskerinæringen har vært i sterk endring i de senere år, og flåten har kunnet øke kvotegrnlag, øke lønnsomheten og dermed kunnet investere i nytt. Næringen har imidlertid etter 2005 blitt påført en rekke tiltak og reguleringer som svekker fleksibiliteten og dermed lønnsomheten i næringen. Høyre vil ha en gjennomgang av regelverk og en avbyråkratisering innen havbruk og fiske.

Norsk fiskeri- og havbruksnæring er sterkt eksportavhengig og derfor er myndighetenes tilrettelegging på avsetningssiden viktig. Høyre vil legge til rette for en budsjettpolitikk som ikke bidrar til en styrking av kronen med påfølgende avsetningsvansker og redusert lønnsomhet for næringene.

Næringslivets NOx-fond som ble etablert etter et sterkt påtrykk fra bl.a. Høyre er en ordning som virker bra både for fiskeriflåte og nærskipsflåten. Avtalen går ut 31.12.10 og Høyre vil presse på for at avtalen blir forlenget.

Næring - oppsummert	
Tapsavsetning, økte rammer og innovasjon møbel	130 mill kr
Miljøteknologi inklusiv miljøprosjekt i maritime næringer	115 mill kr
Brukerstyrte innovasjonsarenaer (BIA), Forskningsrådet	50 mill kr
Ungt Entreprenørskap	5 mill kr
Klagenemda for offentlige innkjøp, Kofa	3 mill kr
Konkurransetilsynet	5 mill kr
Tilskudd til ulønnet forskningsinnsats gjennom SkatteFUNN	14 mill kr
Økt satsning på samferdsel med over 1 mrd kr	Se kap. 3.3
Økt satsning på utdanning og forskning med over 1 mrd kr	Se kap. 3.2
Senkede skatter for næringslivet som bedrer vekstvilkår og trygger jobber	Se kap. 3.13

3.13 Skatt og avgifter

Høyre skal være gjenkjennelig i skattepolitikken. Våre skattegrep skal bidra til tryggere arbeidsplasser, et sterkere næringsliv og skjerme hjem og bolig fra beskatning. Norge har nå et sterkt behov for å få mer av verdiskapingen og veksten tilbake i privat sektor. Derfor:

- Arbeid og aktivitet skal lønne seg. Å kunne leve av egen inntekt skaper trygghet og velferd - derfor øker vi minstefradragene og færre skal betale toppskatt.
- Bolig og arbeidsplass skal være trygge. Bolig er viktig for nordmenn. Vi sier nei til nytt takseringssystem, nei til at boligformuen årlig skal følge markedsprisene og reduserer formuesskatten betydelig.
- Investeringer i arbeidsplasser og bedrifter må lønne seg - derfor fjerner vi regjeringens skatteskjerpelser som rammer arbeidsplasser, og stimulerer til mangfoldig eierskap.

Den rødgrønne regjering kom til dekket bord i 2005. Dynamisk skattepolitikk, stram styring av offentlige utgifter og sterkt fokus på å investere det økte handlingsrommet som oljeinntektene gir oss i kunnskap og forskning, bidro til en vekstperiode fram til høsten 2008 som vi knapt noen gang har opplevd maken til. Så kom finanskrisen. Den kom brått. Nullvekst i norsk økonomi, finansmarkeder i panikk og internasjonale markeder i "fritt fall" har vært i fokus. Norsk økonomi var svært godt rustet til å takle motgangen takket være en mangeårig, bred enighet om en forsiktig bruk av oljepenger i norsk økonomi.

Finanskrisen kalte på løsninger som kunne slå raskt inn i folks privatøkonomi og stimulere til investeringer i bedrifter og arbeidsplasser. Høyre støttet regjeringens mange krisetiltak, men vi etterlyste en bedre balanse mellom stimulans til offentlig og privat aktivitet. Vi poengterte også at tiltakene måtte være enkle å reversere dersom og når økonomien igjen var tilbake i en mer normal situasjon.

Finanskrisen er ikke over. Optimismen er på tur tilbake, men for store deler av næringslivet tror vi at man bare så vidt har begynt å se konturene av ettervirkningene av krisen. Det er derfor bemerkelsesverdig at regjeringen strammer inn på mange av krisetiltakene som var rettet mot næringslivet, mens de offentlige utgiftene fortsetter sin sterke vekst. Dette illustrerer utfordringene med krisetiltak godt. Innen offentlig sektor har krisetiltak lett for å bli permanente. Og da er de ikke lenger investeringer, men utgifter til byråkrati. De reverserte krisetiltakene kommer på toppen av skatteøkninger som den rødgrønne regjeringen har fått vedtatt hvert år. I et bilde internasjonalt der de fleste av våre handelspartnere fortsatt sliter med finanskrisen, vil en særnorsk optimisme basert på kraftig oljepengestimulans lett føre til særnorske renteøkninger og dermed styrket norsk krone. Det er dette scenarioet Høyre frykter mest. Høyre mener at det er viktig å motivere til arbeid og aktivitet, og vil derfor gi bedre stimulanser til det gjennom økninger i minstefradragene og økning av toppskattgrensen for vanlige inntekter.

Høyres alternative budsjett innebærer skatte- og avgiftsreduksjoner netto på omtrent 10 mrd kr påløpt og over 6 mrd. kr bokført. ("Påløpt" er helårsvirkningen av tiltaket, mens "bokført" er kostnaden ved reduksjonene i neste års budsjett.) I all hovedsak er dette innrettet mot arbeidsplasser, folks bolig og bedrifter. Mens Regjeringen øker skattene for personer og

næringsliv, reduserer Høyre skattene. Høyre tar sentralbanksjefens advarsler om faren for en todelt økonomi på alvor. Vi vil igjen ha balanse mellom offentlig/skjermet og konkurranseutsatt sektor i Norge.

Skattelettelse virker raskt i økonomien og de øker den personlige valgfrihet. Du bestemmer selv hvordan de skal brukes. Sammen med økt satsing på samferdsel, kunnskap og innovasjon mener vi at Høyres alternativ vil kunne bidra til ny optimisme.

Det største skattegrepet regjeringen foretar i statsbudsjettet for 2010 er omlegging av formuesskatt på boliger. Det skal innføres et helt nytt takseringssystem for boliger til en kostnad på 65 mill kr.. Dette takseringssystemet skal legge til rette for svingninger i boligverdsettingen i takt med utviklingen av markedsverdiene hvert år. Et helt nytt prinsipp er innført, boligverdiene skal følge markedsverdiene i de forskjellige deler av landet. I tillegg innføres begrepene primær- og sekundærbolig. Alle som har investert i leilighet eller hybel til barn, vil få denne boligen beskattet som sekundærbolig. Rabatten i forhold til markedsverdi er 25 pst. for primærbolig og 40 pst. for sekundærbolig. Regjeringens siste grep er å heve bunnfradragene kraftig. Det siste er Høyre enig i. Det vil medføre at mange slipper formuesskatt på bolig, men samtidig har regjeringen ved å innføre en modell der formuesverdiene skal justeres med utviklingen i markedsverdiene hvert, lagt mulighetene åpne for automatiske formuesøkninger. Ser man det i sammenheng med at det i framtiden er enkelt å redusere rabattsatsene, så åpner det seg mange muligheter for en regjering som vil ha et sterkt behov for å stramme inn på oljepengebruken i årene framover. Det blir enda enklere når belastningen ved formuesskatt nå er isolert til langt færre boligeiere og næringslivet. Høyre vil over litt tid fjerne hele formuesskatten. Vi stemmer derfor mot innføring av nytt takseringssystem, vi vil bruke de gamle takstene, men hever bunnfradraget til samme nivå som regjeringen.

I tillegg til bolig, rammer formuesskatten norske arbeidsplasser eid av nordmenn som velger å bo i Norge. Den tapper det lokale eierskap til lokale bedrifter for ressurser og det begrenser deres mulighet til å investere i tryggere arbeidsplasser. Det er særlig på små- og mellomstore bedrifter i hele landet, men spesielt i distrikts-Norge, dette slår hardt ut. Svært mange av disse bedriftene har ikke noe alternativ til den lokale kapital og det lokale eierskap. De ønsker det heller ikke, fordi dette er også et godt og stabilt eierskap. Regjeringens politikk, der formuesskatten fungerer som sterkt diskriminerende overfor disse arbeidsplassene, er for Høyre uforståelig. Vi gjeninnfører en aksjerabatt på 15 pst. i vårt alternative budsjett. Totalt reduseres formuesskatten med om lag 2,5 mrd kr med Høyres alternative budsjett. I tillegg fjernes arveavgiften helt og vi øker fribeløpet for kjøp av aksjer i egen bedrift med 8000 kr.!

Høyres skatte- og avgiftsreduksjoner har som mål å øke tilgangen på arbeidskraft ved lavere inntektsbeskatning på vanlige lønnsinntekter. Vi vil stimulere til mer sparing ved også i år å foreslå sparebeløpet i den nye IPS-ordningen økt til 40 000 kroner, slik at det tilsvarer den gamle ordningen. Videre fjerner Høyre den øvre grensen i Boligsparing for ungdom (BSU) som er satt til 150 000 kr slik at ungdom kan legge opp mer egenkapital til boligkjøp.

Vi stimulerer næringslivet ytterligere ved å beholde krisetiltaket med 30 prosent startavskrivinger på maskiner og utstyr. Dette vil stimulere bedrifter svært målrettet og slår

raskt inn i økonomien. Vi undrer oss over at regjeringen kan reversere et slikt tiltak så raskt, og mener det avslører en klar manglende forståelse for hva en viss stabilitet i rammebetingelsene betyr for investeringer i næringslivet. Når de også har klart å innføre avgift på biodiesel, et miljøprodukt de så sterkt ønsker, så avslører det det samme.

Det må skapes optimisme i bedrifter og arbeidsplasser

Høyre vil beholde startavskrivningssatsen for maskiner på 30 pst. Signalene er sterke om at finanskrisen ikke er over for bedriftene og at dette er et prioritert ønske. Det vil stimulere til investeringer for å skape nye og bevare eksisterende arbeidsplasser. Høyre foreslår videre å gjeninnføre aksjerabatt på aksjer med 15 pst. for å redusere skatteregningen på privat eierskap. For å stimulere ansatte til eierskap i egen bedrift foreslår Høyre at fribeløpet ved aksjekjøp i egen bedrift økes til 8000 kroner.

Høyre vil også forbedre SkatteFUNN-ordningen ved å øke beløpsgrensen for egen FoU til 8 mill og til 12 mill ved samarbeid med eksterne. Dessuten foreslås gjeninnføring av de tidligere grenser for timesatser og antall timer fra egne ansatte. Vi vil tilbake til skatteFUNN slik den opprinnelig ble foreslått og legger også inn tilskudd til ulønnet forskningsinnsats.

Landet trenger flere i aktivitet og arbeid

Høyre øker minstefradraget med 3500 kroner og øker innslagspunktet på trinn 1 i toppskatten opp til 475.000 kroner fra regjeringens forslag på 456 000. Da Høyre kom inn i regjering i 2001 betalte 931 000 nordmenn toppskatt. Etter 4 år med Høyre i regjering var tallet nede i 690 000 nordmenn. Med rødgrønt styre har antallet igjen steget kraftig slik at 932 000 nordmenn betalte toppskatt i 2008. Med Høyres alternativ til statsbudsjett for 2010 vil 100.000 færre nordmenn betale toppskatt i 2010 sammenlignet med regjeringens forslag.

I tillegg innfører vi et direkte skattefradrag på 6000 kroner for personer fra 62-67 år som fortsetter å jobbe. En lønnsjustert heving av frikortgrensen og et utvidet fribeløp ved arbeid i hjemmet med 2000 kr, gjør at Høyre gjennom skattereduksjon på nær 3,1 mrd satser tungt for å få flere til å jobbe, flere til å jobbe mer og flere til å stå lenger i jobb! I tillegg foreslås å halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger fra 1.juli 2010.

Det er viktig at folk kommer forttest mulig tilbake i jobb i forbindelse med sykdom og skader, og Høyre gjentar sitt forslag om å gjeninnføre skattefritak for fordelen av arbeidsgivers dekning av behandlingsforsikringer og sykdomsutgifter.

Sparing og formuesoppbygging må premieres, ikke straffes

Høyre mener regjeringen går i gal retning når de fjerner, reduserer eller unnlater å stimulere til sparing i hvert eneste budsjett. Lettelser i formuesskatt er helt sentrale for å stimulere til sparing og for å gjøre det nøytralt hvilke formuesobjekter man sparer i. Høyre vil også øke sparebeløpet i individuell privat pensjonssparing (IPS) til 40.000 kroner slik det var før Regjeringen amputerte ordningen i 2007. Selv om Regjeringen endelig har tatt signalene om å øke sparebeløpene i ordningen med boligsparing for ungdom (BSU), vil Høyre fjerne taket helt. Situasjonen på boligmarkedet for ungdom tilsier at dette er et viktig tiltak.

Nei til ny formuesskattberegning for boliger.

Det største skattegrepet regjeringen foretar i statsbudsjettet for 2010 er omlegging av formuesskatt på boliger. Det skal innføres et helt nytt takseringssystem for boliger til en kostnad på 65 mill kr.. Dette takseringssystemet skal legge til rette for svingninger i boligverdsettingen i takt med utviklingen av markedsverdiene hvert år. Et helt nytt prinsipp er innført, boligverdiene skal følge markedsverdiene i de forskjellige deler av landet. I tillegg innføres begrepene primær- og sekundærbolig. Alle som har investert i leilighet eller hybel til barn, vil få denne boligen beskattet som sekundærbolig. Rabatten i forhold til markedsverdi er 25 % for primærbolig og 40 % for sekundærbolig. Regjeringens siste grep er å heve bunnfradragene kraftig. Det siste er Høyre enig i. Det vil medføre at mange slipper formuesskatt på bolig, men samtidig har regjeringen ved å innføre en modell der formuesverdiene skal justeres med utviklingen i markedsverdiene hvert, lagt mulighetene åpne for automatiske formuesøkninger. Ser man det i sammenheng med at det i framtiden er enkelt å øke rabattsatsene, så åpner det seg mange muligheter for en regjering som vil ha et sterkt behov for å stramme inn på oljepengebruken i årene framover. Det blir ennå enklere når belastningen ved formuesskatt nå er isolert til langt færre boligeiere og næringslivet. Høyre vil over litt tid fjerne hele formuesskatten. Vi stemmer derfor mot innføring av nytt takseringssystem, vi vil bruke de gamle takstene, men hever bunnfradraget til samme nivå som regjeringen.

Høyre fjerner arveavgiften

Høyre foreslo i regjering betydelige reduksjoner i arveavgiften, noe som ble reversert av de rødgrønne etter regjeringsskiftet i 2005. Senere har Høyre hvert år foreslått reduksjoner i arveavgiften særlig med tanke på å kunne beholde familieeiendommer i forbindelse med arvefall og i forbindelse med generasjonsskifter i familiebedrifter.

I årets alternative budsjett gjør Høyre, på samme måte som i fjorårets alternative budsjett, kort prosess: Arveavgiften foreslås fjernet i sin helhet fra 1.januar 2010.

Grønn skattepolitikk

Høyre vil bruke skatter og avgifter aktivt for å stimulere til miljøvennlig adferd. Vi innfører en støtteordning for kjøp av miljøvennlige biler. Det skal gis 30 000 kr i støtte til alle som kjøper el-biler eller ladbare hybridbiler klasse N1 og M1. Vi foreslår også momsfristak for leasing av batteri i el-biler og ved leasing av el-biler. Null-utslippsbiler fritas fra fordelsbeskatning. Vi fjerner også regjeringens biodieselavgift. Dette er en avgift som effektivt vil stoppe enhver investering i biodieselanlegg i Norge og er et uforståelig forslag fra regjeringens side. Vi fjerner forbrenningsavgiften på søppel, fordi denne diskriminerer norske forbrenningsanlegg og fører til betydelig transport av søppel til Sverige, og øker sluttbehandlingsavgiften av avfall ved deponering av nedbrytbart avfall på dispensasjon fra deponiforbudet. I tillegg innfører Høyre en avgift på 1 kr på plastikkbæreposer for å redusere bruken og stimulere til økt bruk av gjenbruksposer.

Andre skatte- og avgiftsreduksjoner for 2009

Høyre er opptatt av det *frivillige organisasjonsarbeidet* og foreslår at skattefradragbeløpet for gaver heves til 15.000 kroner. Av samme årsak foreslås at grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner heves til 8000 kroner og at grensen for arbeidsgiveravgiftsplikt økes

til 50000 pr. ansatt og 500 000 pr organisasjon. Det foreslås videre å utvide fribeløpet for *skattefritt arbeid i hjemmet* til 6000 kroner, noe som er 2000 kroner mer enn Regjeringens forslag. Vi beholder *hjemme-PC ordningen* for lønnsinntakere som har under 350 000 kr i inntekt. Dette er grupper som ofte ikke har tilgang til PC i jobb og som heller ikke anskaffer det privat, men som det er viktig å få med inn i den digitale verden. *Tollsatsene for U-land på DAC-listen* foreslås fjernet også for land med over 75 mill. innbyggere. *Produktavgiften på saft* halveres og vi reduserer regjeringens gassavgift. For *Tollfri import* foreslås heving av grensen for post-import opp til 400 kroner.

Finans – oppsummert		
Kredittilsynet, drift		10 mill kr
Sletting av klimakvoter på ca. 1,5 mill tonn CO2-ekvivalenter		200 mill kr
Skatt – lettelse (reduerte inntekter)	Bokført	Påløpt
Lavere formuesskatt på 2,5 mrd kr og fjernet arveavgift		
Avviser regjeringens nye boligskatt i formuesskatten, men beholde 700 000 i bunnfradrag som foreslått av Regjeringen	925 mill kr	1500 mill kr
Gjeninnføre aksjerabatt med 15 pst.	750 mill kr	975 mill kr
Arveavgiften fjernes helt	350 mill kr	1130 mill kr
Lavere skatt på arbeid		
Øke minstefradraget med 3 500 kr for lønnsinntekt	1630 mill kr	2040 mill kr
Øke innslagspunkt i trinn 1 toppskatten til 475 000 kr	1088 mill kr	1360 mill kr
Direkte skattefradrag på 6 000 kr i inntekt for alle mellom 62-67 år som jobber	300 mill kr	380 mill kr
Lønnsjustere frikortgrensen	18 mill kr	20 mill kr
Stimulere sparing til pensjon og bolig		
IPS – privat pensjonssparing, øke skattebeløp til 40 000 kr	55 mill kr	70 mill kr
Fjerne taket på 150 000 kr i BSU ordningen	40 mill kr	110 mill kr
Skattelettelse til gode for bedrifter		
Beholde 30 pst. startavskrivingsrate for investeringer i maskiner og utstyr mv. i saldogruppe D	320 mill kr	1200 mill kr
SkatteFUNN, øke beløp til 8 mill kr for egen FOU og 12 mill kr i samarbeid med offentlig godkjent FOU institusjon.	-	350 mill kr
Reversere rødgrønne angrep		
Gjeninnføre ulønnet forskningsinnsats i SkatteFUNN	14 mill kr	27 mill kr
Halvere produktavgift for saftprodukter fra 1. Januar	54 mill kr	70 mill kr
Øke fribeløp ved aksjekjøp i egen bedrift til 8 000 kr	65 mill kr	80 mill kr
Halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger fra 1.7.2010	45 mill kr	130 mill kr
Frivillighet		
Øke skattefradragbeløp ved gaver til frivillige organisasjoner til 15 000 kr	10 mill kr	30 mill kr
Heve grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8 000 kr	12 mill kr	16 mill kr
Heve grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8 000 kr	12 mill kr	16 mill kr

Øke grensen for arbeidsgiveravgiftsplikt til 50 000 kr per ansatt og 500 000 kr per organisasjon	8 mill kr	10 mill kr
Utvide fribeløp for skattefritt arbeid i hjemmet til 6 000 kr	8 mill kr	10 mill kr
Bedre ordningen med momskompensasjon for frivillige organisasjoner	50 mill kr	60 mill kr
Andre skatteforslag		
Gjeninnføre skattefritak for fordelten av arbeidsgivers dekning av behandlingsforsikringer og sykdomsutgifter	20 mill kr	25 mill kr
Beholde hjemme-PC ordningen for lønnstagere med inntekt under 350 000 kr	55 mill kr	70 mill kr
Fjerne tollsatser for andre lavinntektsland på DAC-listen, også land med over 75 mill innbyggere	33 mill kr	35 mill kr
Heve grensen for tollfri postimport til 400 kr	28 mill kr	30 mill kr
Grønne avgiftslettelser		
Støtteordning for kjøp av miljøvennlige biler	65 mill kr	75 mill kr
Momsfritak for leasing av batteri i elbiler (Think)	6 mill kr	7 mill kr
Momsfritak ved leasing av elbiler (privat- og firmabil)	1,3 mill kr	1,6 mill kr
Frita nullutslippsbiler fra fordelsbeskatning	1 mill kr	1 mill kr
Gå mot å halvere avgiftsfordelen for biodiesel	180 mill kr	195 mill kr
Redusere Regjeringens gassavgift	25 mill kr	28 mill kr
Redusere avgift på avfall (forbrenningsavgift)	90 mill kr	100 mill kr
Skatt – hevelser (økte inntekter)		
Øke trygdeavgiften for AFP-pensjonister fra 3 til 5,4 pst.	110 mill kr	140 mill kr
Reversere fradraget for fagforeningskontingent til 1 800 kr, som foreslått av Bondevik II i 2006	530 mill kr	530 mill kr
Tobakksavgiften økes med 5 pst.	230 mill kr	250 mill kr
Innføre avgift på plastposer, 1 kr.	700 mill kr	800 mill kr

4. Inndekningsforslag

Under gis en oversikt over inndekningsforslagene i Høyres alternative budsjett for 2010. Beløpene som er oppgitt er brutto inndekningsforslag på det enkelte punkt og med virkning i 2010.

4.1 Reduserte utgifter

Foreløpig Sum 8 937 mill. kr

Reduksjon i pris- og direktetilskudd i landbruksavtalen – 1 860 mill kr

Jordbrukspolitikken må bli mer fremtidsrettet. Høyre vil deregulere, avbyråkratisere, forenkle og redusere det totale støttenivå. Høyre vil fjerne reguleringer som i dag legger hindringer på de i næringen som ønsker å satse. Høyre vil oppheve boplikten, fordi den er et sterkt inngrep i den enkeltes rett til å velge sin egen bopel og i eiendomsretten. Høyre vil oppheve priskontrollen på landbrukseiendommer fordi den bidrar til å gjøre bøndene fattigere, og fordi den hemmer bosetningen og investeringene i distriktene. Høyre vil oppheve delingsforbudet i jordloven, fordi det fratår aktive bønder råderett over egen eiendom og gjør risikoen ved nyinvesteringer med pant unødvendig stor. Høyre vil styrke det kommunale selvstyret, og reversere innstrammingene regjeringen Stoltenberg II har gjort i Plan- og bygningsloven. Høyre er uenig i at Statens Landbruksforvaltning skal kunne overprøve fylkeslandbruksstyrene i saker om omdisponering. Høyre vil at norske bønder i større grad skal være selvstendig næringsdrivende med muligheter for fremtidsrettet satsing, lønnsom drift og reell eiendomsrett til verdiene på det enkelte bruk.

Høyre vil opprettholde landbruksforhandlingene, men la disse følge kalenderåret. I kombinasjon med en omlegging av landbrukspolitikken som skissert over mener Høyre det er realistisk og nødvendig å gradvis redusere overføringsnivået til jordbruket. Det er også viktig å frigjøre budsjettmidler til andre formål som sikrer økt verdiskaping og vekst i økonomien og i distriktene. Høyre foreslår derfor en reduksjon i pristilskuddet til bøndene på 450 mill. kr. Direktetilskuddet til jordbruket foreslås redusert med 1,410 mrd. kr. Det totale støttenivået som ytes, direkte og indirekte, til jordbruket er på om lag 19 mrd. kr. I den sammenheng mener Høyre de foreslåtte reduksjoner både er realistiske og gjennomførbare.

Statlig administrasjon – 1050 mill kr

Det har vært sterk vekst i offentlig administrasjon de senere år. Fra 2005 har driftsutgifter til departementene og underliggende etater økt fra om lag 86 mrd kr til om lag 131 mrd kr i 2009 til om lag 138 mrd kr i 2010. Sett i lys av det er Høyres reduksjon moderat. Høyre vil effektivisere driften av statlig administrasjon i departementer og underliggende etater. Høyre foreslår derfor at de fleste departementer og underliggende etater får videreført sitt bevilgningsnivå nominelt eller får redusert nominell vekst. For enkelte prioriterte instanser som Kredittilsynet, Konkurransetilsynet og Arbeidstilsynet blir bevilgningen foreslått styrket.

Høyre foreslår bl.a. reduserte bevilgninger til Fylkesmennene samtidig som Høyre vil begrense fylkesmannens oppgaver. Høyre vil at fylkesmennene skal konsentrere sin virksomhet om lovlighetskontroll, tilsyn og beredskapsarbeid. Det er bygget opp 6 nasjonale

statlige tilsyn og direktorat som ivaretar de fleste av Fylkesmennes tradisjonelle rådgiving og rettlednings oppgaver ovenfor lokale myndigheter. Det er i dag er for mye dobbeltarbeid mellom statlige direktorat, fylkesmannsembetene, fylkeskommunene og kommunene. En kombinasjon av reduksjon av oppgaver og bedre utnyttelse av ressursene gir grunnlag for å redusere bevilgningene. Høyre opprettholder bevilgningen til NAV, men understreker at det er behov for større kostnadskontroll i etaten. Høyre foreslår å la private bemanningsselskaper avlaste NAV i arbeidsformidlingen til arbeidsledige og å la attførings- og vekstbedrifter avlaste NAV i arbeidsevneavklaringen til yrkeshemmede. Det vil redusere det videre behovet noe for administrative ressurser i NAV.

Strengere asylpolitikk – 868 mill kr

Regjeringen har lagt til grunn at det kom mer 18 500 asylsøkere i 2010. Siden 2005 har antallet asylsøkere økt fra 5 500 til 18 500. Høyre mener at det er nødvendig å stramme inn på asylpolitikken slik at det kommer færre grunnløse asylsøkere til Norge. Høyre fremmer flere konkrete forslag som vil innebære en strengere asylpolitikk. Anslaget for nye asylsøkere reduseres derfor med 5 000. Det vises til Representantforslagene nr 84 (2008-2009) og 57 (2008-2009) fra flere Høyre-representanter med konkrete forslag til innstramming. Forslagene innebærer bl.a forslag om å reversere regjeringens liberalisering i ayslpolitikken, få på plass flere returavtaler, økt krav til underhold ved familiegjengforening og informasjonstiltak i land hvor de fleste grunnløse asylsøkerne kommer fra. Samtidig foreslås det etablert en instruksjonsmyndighet for Regjeringen overfor UNE i prinsippsspørsmål tilsvarende ordningen som eksisterer overfor UDI og at Regjeringen bes gjennomgå prosedyrene for hvordan straffbare forhold som fremkommer gjennom saksbehandlingen og asylintervju i UDI og UNE, blir videreformidlet og fulgt opp overfor statsadvokaten.

Bistand/utenriks – 845 mill kr

Høyre støtter en betydelig økning av bevilgningen til utvikling og bistand, men legger opp til en noe lavere vekst enn det regjeringen foreslår i 2010. Høyre ønsker en utviklings- og bistandspolitikk som fokuserer på resultater.

Regjeringens forslag innebærer at utviklingshjelpen nominelt sett øker med 1.225 millioner kr innenfor programområde 3, som er bistand. Økningen dekker ikke den budsjetterte utgiftsvekstensom skjer innenfor to budsjettkapitler alene: miljø- og bærekraftig utvikling (regnskog) øker med 626 mill kr, mens flyktningiltak i Norge, godkjent som bistand øker med 877 mill kr. Dette betyr at regjeringens budsjettforslag i realiteten er et forslag til kutt til noen tradisjonelle bistandsområder og fattigdomsbekjempelse.

Høyre øker i sitt alternative budsjett bevilgningene over programområdet med 520 mill kr. sammenliknet med 2008-budsjettet. Høyre ønsker en helhetlig norsk utviklingspolitikk hvor bistand kun skal utgjøre en del. Vi mener at et fortsatt høyt bistandsnivå fra de rike landene er nødvendig for å kunne nå FN's tusenårsmål, men innenfor tradisjonell bistand ønsker Høyre et klarere tematisk og geografisk fokus og strengere krav til mottakerlandene når det kommer til utvikling innen demokrati, rettsstatsprinsipper og styresett. Særlig vil vi sette strenge krav til land som mottar norsk budsjettstøtte. Høyre vil konsentrere norsk bistand til Afrika, og noen særlig viktige temaområder som helse og utdanning. Vi prioriterer disse områdene høyere enn bistand til land i Latin-Amerika og Asia, som reduseres i vårt forslag.

Samtidig foreslår Høyre å fjerne toll for flere utviklingsland som eksporterer varer til Norge slik at de får et bedre grunnlag for å utvikle sin økonomi. Å bedre utviklingslandenes muligheter til å delta i den globale økonomien er en forutsetning for å bringe mennesker ut av fattigdom på varig basis.

Regional utvikling tilskudd til fylkeskommunene – 800 mill kr

Høyre omprioriterer bevilgningene til regionalutvikling til veibygging og bedre rammebetingelser for bedriftene. Næringsliv og lokalsamfunn ber i første rekke om mer ressurser til vei, utdanning, forskning og reiseliv for å kunne skape vekstkraftige lokalsamfunn. Høyre vil imidlertid skjerme næringssvake områder, og vil prioritere de gjenværende midlene til regional utvikling til disse områdene.

Nettolønn - 610 mill kr

Norske sjøfolk er en betydelig ressurs for sine rederier, mange tar jobber i rederiene eller i maritime næringer på land etter flere år på havet. De styrker dermed tilhørigheten for maritime bedrifter til Norge. Høyre mener derfor det er viktig å ha ordninger som stimulerer rederier til å ha norske sjøfolk i nøkkelstillinger. Dette er med på å videreutvikle den maritime kompetansen. Høyre ønsker primært gjeninnført kompetansemodellen for sysselsetting av sjøfolk som ble innført under Bondevik II-regjeringen. Dette er en nettolønnsordning for maritimt utdannet mannskap i NIS og NOR registrene. Høyres modell innebærer at alt mannskap i offshoreflåten som er flagget i NOR er omfattet av kompetansemodellen. Med utgangspunkt i Regjeringens forslag foreslår Høyre å begrense refusjonsutbetalingen per sysselsatt til 120.000 kr. Det gir en besparing på 610 mill kr. Fortsatt vil imidlertid det samlede støttenivå ligge over 2005-nivået.

Bedre samordning mellom helseregionene, nøytral moms og redusert konsulentbruk – settes av til økt pasientbehandling ved private helsetilbud – 550 mill kr

En arbeidsgruppe sammensatt av representanter fra de regionale helseforetakene i 2007 leverte en rapport om Nasjonalt prosjekt for stabs- og støttefunksjoner til Helse- og omsorgsdepartementet. Det fremgår av rapporten at bedre samordning av nevnte funksjoner kan gi netto kostnadsreduksjoner med om lag 1 mrd kr årlig. I svar på budsjettspørsmål nr 58 til Høyres fraksjon opplyser Helse- og omsorgsdepartementet at det er fremdrift i dette arbeidet, men at det er for tidlig å anslå omfanget av effektiviseringsgevinster. Høyre forutsetter fortgang i arbeidet, og legger til grunn at det kan realiseres et effektiviseringspotensiale tilsvarende 150 mill kr i 2010. Videre foreslår Høyre at det innføres nøytral momsordningen for staten, herunder helseforetakene. Dette vil stimulere til økt konkurranse om leveranse av medisinske støttetjenester, og dermed bidra til reduserte kostnader. Beregninger fra NHO viser at dette kan frigjøre om lag 3,2 mrd kr for helseforetakene. Ut fra et nøkternt anslag forutsettes det at dette tiltaket vil frigjøre 250 mill kr til økt pasientbehandling. Til pressemelding fra Helse- og omsorgsdepartementet av 20.07.09, der det fremgår at de regionale helseforetakene bruker om lag 787 mill kr årlig på kjøp av konsulent tjenester. Videre fremgår det av svar nr 346 fra Helse- og omsorgsdepartementet at det brukes om lag 233 mill kr årlig til administrasjon av regionale helseforetak. Høyre mener det er nødvendig å redusere bruk av slike tjenester og andre administrative utgifter, og forutsetter at dette kan frigjør 150 mill kr. Til sammen forutsetter

Høyrecat det gjennom overnevnte tiltak kan frigjøres om lag 550 mill kr til økt pasientbehandling i 2010, som skal sikre raskere helsehjelp og reduserte helsekøer.

Rammetilskudd til fylkeskommunene - 500 mill kr

Fylkeskommunene har gjennom lengre tid hatt bedre økonomiske resultater enn kommunene. Høyre går inn for å avvikle fylkeskommunene. Det tilsier en noe strammere økonomisk styring med fylkeskommunene i årene frem til avvikling. Høyre mener derfor at fylkeskommunene bør prioritere drift av de videregående skolene og samferdsel, og for øvrig kan effektivisere sin drift.

Effekt av ”trygd til arbeid” pakken, økt satsing på rehabilitering og innstramning i praksis for utskrivning av sykemeldinger – 400 mill kr

Høyre fremmer en samlet pakke for å få folk fra trygd til arbeid. Den omfatter bl.a innstramning i praksis for legenes utskrivning av sykemelding, en større satsing på trygdeleger, tilrettelegging på arbeidsplass og en ytterligere satsing på rehabilitering og pasientbehandling.

Nøytral merverdiavgift for statsforvaltningen – 250 mill kr

I budsjettet for 2006 foreslo Sentrum/Høyre-regjeringen å innføre en nettoordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift for ordinære statlige forvaltningsorganer. Ordningen innebærer at virksomhetenes budsjetter ikke lenger belastes betalt merverdiavgift ettersom dette skal føres på eget budsjettkapittel. Innføring av en slik nettoordning medfører en nøytral vurdering mellom egenproduksjon og kjøp av varer og tjenester. Den rødgrønne regjeringen reverserte ordningen, og sørget dermed for at kjøp av varer og tjenester fremstår som dyrere enn ved egenproduksjon i staten. Høyre foreslår å innføre en nøytral merverdiavgift for statsforvaltningen. Statsforvaltningens innkjøp var i følge SSB i 2004 på over 120 mrd. kr. Det er på moderat basis anslått at en nøytral merverdiavgift for statsforvaltningen vil gi en besparelse på 0,25 mrd. kr, under 0,2 pst, i 2010. Mye taler for at innsparingspotensialet er langt større. Erfaringene fra svenske sykehus viser at bruken av eksterne leverandører har ført til besparinger på mellom 20 og 25 pst ved kjøp av tjenester i markedet.

Redusert støtte til ulønnsomme post og banktjenester – 250 mill kr

Høyre foreslår å halvere støtten til kjøp av ulønnsomme post og banktjenester.

Ikke statsstøtte til frukt og grøntordninger i skolen – 235 mill kr

Høyre vil styrke kunnskapsformidlingen i skolen og prioriterer derfor bl.a etter- og videreutdanning for lærere og andre tiltak for å bedre undervisningen fremfor gratis frukt og grønt. Høyre mener mat er et primæransvar for foreldrene. Der det er behov for ordninger ved den enkelte skole bør dette skje i et samarbeid med foreldre og kommunen.

Færre AFP-pensjonister – 212 mill kr

Høyre fremmer forslag om et eget skattefradrag på 6.000 kr for 62 til 67-åringer som står i arbeid, og egne seniortiltak i skolen og i politiet. I tillegg foreslår Høyre å øke trygdeavgiften for AFP-pensjonister. Et moderat anslag viser at dette kan redusere antall AFP-pensjonister med 2 500. Det reduserer også utgiftene til Statens Pensjonskasse.

Mer effektiv statlig bygge- og eiendomspolitikk – 200 mill kr

Sentrum/Høyre-regjeringen foreslo i budsjettet for 2006 en mer effektiv statlig bygge- og eiendomspolitikk. Reformen omfatter bl.a. utvidelse av husleieordningen med skille mellom bruker og forvalter slik at dette som hovedregel omfatter all statlig eiendom, innføring av nye beslutningsrutiner i bygge- og eiendomssaker, opprettelse av et eget rådgivningsorgan for å skille rådgiver- og leverandørrollen, opprettelse av en forvaltningsbedrift som skal forvalte alle statlige eiendommer i universitets- og høyskolesektoren, rammebetingelser som bidrar til økt konkurranse og effektivitet i eiendomsforvaltningen og tilrettelegging, for bedre og mer kontinuerlig vedlikehold. Samlet innsparingsanslag av denne politikken ble anslått til 1 - 2 mrd. kr. Reformen var ment satt i verk 1/1 -07. Høyre ønsker at staten skal drive så effektivt som mulig og ønsker derfor å bygge videre på effektiviseringsforslaget fra sentrum-/Høyre-regjeringen. Det anslås at dette ville gi en innsparing på 200 mill. kr i 2010.

Utviklingsfond – 200 mill kr

Dette er primært et virkemiddel for bygdeutvikling og ikke et tiltak som spesifikt er øremerket jordbruket. Høyre foreslår å redusere bevilgningene til Landbrukets utviklingsfond med 200 mill. kr. Dette må blant annet sees i sammenheng andre tiltak som vil bedre rammebetingelsene for jobbskapere over hele landet.

Pressestøtten – 115 mill kr

Høyre foreslår å redusere pressestøtten, men har på grunn av den vanskelige situasjonen for mange aviser foreslått et mindre kutt enn tidligere år. Høyre vil foreslå en systemomlegging av pressestøtten. Da pressestøtten ble innført fantes det to aviser med ulik partipolitisk tilhørighet i mange byer. Dette er ikke lenger tilfelle. Kun syv norske byer har to aviser. Pressestøtten har med andre ord ikke bidratt til å opprettholde det avismangfold som lå i intensjonene bak statlig subsidiering.

Omprioritering av ordinære arbeidsmarkedstiltaksplasser til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede - 0 mill kr

Høyre foreslår å øke antall arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede med 3000 tiltaksplasser. Dette finansieres gjennom reduksjon i ordinære tiltak.

Utsette bygging av R 6 (regjeringskvartalet) – 110 mill kr

Høyre prioriterer andre investeringer fremfor nytt regjeringsbygg, og halverer bevilgningen. Innebærer faseforskyvning.

Omprioritering til private barnevernsinstitusjoner – 100 mill kr

Regjeringen har de senere år strammet inn overfor private og ideelle barnevernstilbud. For å sikre flere av de gode private og ideelle barnevernstilbudene foreslår Høyre en omdisponering som innebærer økt kjøp av private barnevernstjenester – kjøp av plasser i fosterhjem tilknyttet private tiltakskjeder.

Arbeids og velferdsetaten – omprioritering – 100 mill kr

Høyre foreslår å omprioritere 100 mill kr av bevilgningen til konkrete tiltak for å redusere veksten i uføretrygd. Pengene foreslås bl.a øremerket utvidelse av ordningen med trygdeleger, tiltak på arbeidsplassen for å redusere sykemelding.

Endringer i lønnsgarantiordningen – 90 mill kr

Sentrum/Høyre-regjeringen foreslo for 2006 to innstramminger og en utvidelse i lønnsgarantiordningen, som ville gi redusert administrasjon men fortsatt dekke lønnskrav. Innstramningene ble ikke vedtatt. Høyre foreslår å gjennomføre de foreslåtte endringene i budsjettet for 2010.

Nasjonalt samarbeid for regional utvikling – 50 mill kr

Høyre omprioriterer 50 mill kr til andre tiltak knyttet til rammebetingelser for bedrifter og innovasjon.

Studieforbundene - 50 mill kr

Høyre foreslår å redusere bevilgningene til studieforbundene med 50 mill kr.

Utviklingstiltak – 41 mill kr

Reduksjonen vil medføre mindre overføringer til avstiltak mv. Jordbruket vil kunne nytte seg av andre tilskudd gjennom Innovasjon Norge og det øvrige virkemiddelapparatet. De delene styrkes i Høyres alternative budsjett.

Utskillelse og salg av gamle Statskonsult – 40 mill kr

Høyre var imot å etablere gamle Statskonsult som en konkurranseskjerm etat. Høyre mener at rådgiving i statens viktige arbeid med modernisering og effektivisering må være den beste og mest kompetente. Skjerming av denne rådgivningstjenesten er å gå i feil retning. Derfor foreslår vi igjen å skille ut gamle Statskonsult til eget selskap og selge virksomheten.

Kompensasjon for høye drivstoffutgifter 20 mill kr

Både Norsk petroleumsinstitutt og Konkurransetilsynet har tidligere konkludert med at en slik ordning med fraktutjevning ikke har ønsket effekt.

Demonstrasjonsprosjekt – støtte til kollektivtrafikk distrikt – 20 mill kr

Belønningsordningen for kollektivtrafikken i storbyområdene var en viktig satsing fra Sentrum/Høyre-regjeringen og har en miljøbegrunnelse. Høyre foreslår å øke belønningsordningen i byene med 30 mill kr. Dette dekkes delvis gjennom å redusere bevilgningen til dette demonstrasjonsprosjektet.

Økt konkurranse om DNA analyser - 15 mill kr

Høyre vil ha økt konkurranse om å foreta DNA-analyser og legger til grunn at dette kan gi en besparelse på om lag 10 mill kr.

Regional verneombudsordning – 6 mill kr

Høyre stemte imot ordningen da den ble innført. Oppgavene bør tillegges arbeidstilsynet som Høyre foreslår å styrke.

Statens ventelønn avvikles for nye tilfeller – 0 mill kr

Høyre foreslår å avvikle statens ventelønn for nye tilfeller. Vi kan ikke se noen grunn til å opprettholde en slik særordning. Ordningen kan bidra til å svekke motivasjonen til å søke nytt arbeid.

4.2 Skatte- og avgiftsveksling

Sum 1570 mill kr

Innføre en miljøavgift på 1 kr på bæreplastposer – 700 mill kr

For å øke bruken av gjenbruksposer og redusere bruken av bæreplastposer innføres en miljøavgift på kr 1. I følge tall fra Finansdepartementet vil det redusere bruken med 20 pst.

Fagforeningsfradraget settes til 1800 kr – 530 mill kr

Høyre foreslår at fagforeningsfradraget settes til 1 800 kr, samme nivå som under Stoltenberg I-regjeringen og som foreslått av sentrum-/Høyre-regjeringen for 2006

Økt tobakksavgift - 230 mill kr

Høyre foreslår en forsiktig økning i avgiften på tobakk med 5 pst.

Økt trygdeavgift AFP-pensjonister - 110 mill kr

Det er altfor gunstig med AFP-ordningen slik den er utformet i dag. Vi trenger arbeidskraften i offentlig tjenestetilbud og bedriftenes verdiskaping. Vi foreslår å øke den lave satsen på 3 pst for trygdeavgift til 5,4 pst fom 2010 for å gjøre det noe mindre gunstig å velge AFP. Det anslås å gi 110 mill i økte inntekter for staten. Den viktigste effekten er likevel at flere utsetter pensjonstidspunktet noe, som bør ses i sammenheng med reduksjonen i skatt med 6000 kr som vi også foreslår.

4.3 Andre forslag

Sum 2 269 mill. kr

Barnehagepris – 732 mill kr

Høyre prioriterer mål om full barnehagedekning og kvalitet i barnehagetilbudet fremfor en ytterligere reduksjon i maksprisen. Høyre foreslår å heve barnehagesatsen pr. mnd. med 200 kr i forhold til regjeringen, til 2530 kr. Det tilsvarer vanlig lønnsindeksering pluss 100 kr i utover dette. Det er likevel en reduksjon på 220 kr ift maksprisen i 2005. Høyre går også inn for en inntektsgradering av barnehageprisen slik at familier med lavest inntekt kan få en ytterligere reduksjon i prisen. Høyre foreslår en ekstra bevilgning til kommunene for å realisere dette. I tillegg foreslår Høyre å øke bevilgningen til de private barnehagene for å unngå konkurser og sikre et godt tilbud.

Økt utbytte fra statlige selskaper – 567 mill kr

Høyre foreslår noe høyere utbytteprosent fra Statkraft, NSB og Entra.

Økte skatteinntekter knyttet til dynamiske effekter – 400 mill kr

Resultatene av Høyres politikk i regjering er i ettertid klare: Lavere skatt øker arbeidstilbudet og bedrer rammevilkårene til bedriftene. Det er derfor viktige tiltak for å øke vekstevnen i økonomien, skape jobber og gjøre arbeid mer lønnsomt enn trygd. I modellene til finansdepartementet er virkeligheten forenklet slik at de fleste positive effekter pga holdning eller adferdsendring av skattelettelse er satt til null.

Høyre mener det er en svakhet ved provenyanslagene ved skatteendringer i statsbudsjettet. Siden det kun legges frem ettårige budsjettforslag i Norge, er det mange dynamiske effekter som ikke tas hensyn til. Flere analyser (av bl.a. forskere i SSB) har konkludert med at en stor del av skatteletten kommer tilbake i form av høyere skatteinntekter på det økte arbeidstilbud, flere i jobb og mer konsum. Hele 56 % av endringene i skatt på arbeid i skattereformen fra 2004-2006 er anslått å ha kommet tilbake i årene etterpå. Det er en vedvarende og systematisk skjevhet når dynamiske effekter holdes utenfor provenyanslagene. Resultatet er at de uheldige effektene ved økte skatter ikke blir synlige i de årlige budsjettene. Det er en forenkling som systematisk peker i retning av å øke skattene og medfører stor sannsynlighet for at skattenivået settes for høyt. De skatteuttene som Høyre fremmer får en overdreven, statisk kostnad ved at positive effekter ikke tas med i provenyberegningene. I Danmark, som har noe høyere marginalsatt på arbeid enn Norge, har Skattekommissjonen beregnet at lavere toppskatt kan være selvfinansierende på sikt. Da tas også effektene på valg av høyere utdanning med i den totale effekten. I SSBs beregning er ikke utdannelseffekten inkludert.

I flere år har Høyre etterspurt en grundigere behandling av dynamiske effekter av skatteendringer. Blant annet på denne bakgrunn ble det nedsatt en arbeidsgruppe bestående av fagpersoner i Finansdepartementet og SSB. Arbeidsgruppen som har vurdert dynamiske effekter i statsbudsjettene konkluderer bl.a. med at:

“...det kan det være aktuelt å innarbeide dynamiske effekter i provenyanslagene i budsjettet“. Videre skrives: “...budsjettdokumentene bør ta sikte på å oppgi anslag for de samlede virkningene av skatte- og avgiftsforslag, inkludert dynamiske virkninger, særlig for endringer av en viss størrelse.” Finansdepartementet følger opp rapporten i Nasjonalbudsjettet: “Departementet slutter seg til konklusjonene i arbeidsgruppens rapport og vil se nærmere på hvordan slike dynamiske effekter bedre kan synliggjøres bla. i analyser av skatte- og avgiftsendringer framover.”

Høyre legger derfor inn noen konservative anslag på dynamiske effekter av skatteendringer vi har foreslått over flere år. Anslagene er betydelig lavere enn SSBs beregninger antyder. Uansett bør Finansdepartementet videreutvikle sin metode i tråd med arbeidsgruppens anbefalinger. Det vil forbedre og nyansere diskusjonen om velferd og skattelette fremover. Det vil etter hvert medføre langt lavere provenykostnader av Høyres gode skatteforslag i de alternative statsbudsjettene.

For 2010 har vi lagt inn en dynamisk effekt på om lag 400 mill kroner eller om lag 15 % av samlet skattelette på arbeid (bokført).

Salg av eiendommer – 350 mill kr

Høyre foreslår i alternativt budsjett salg av statlig eide eiendommer for 350 mill. kr.

Økte skatteinntekter fra flere seniorer i arbeid – 220 mill kr

Høyre foreslår direkte skattefradrag på 6000 kr til alle i alderen 62 til 67 år. Videre gjør vi det mindre gunstig å gå av med AFP ved at trygdeavgiften økes fra 3 til 5,4 pst.. Sammen med andre gode tiltak for seniorer innenfor utdanning og i politiet anslås dette å gi ca 225 mill kr i økte skatteinntekter fra personer som velger arbeid fremfor å trekke seg ut av arbeidsmarkedet.

